

Examenreglement

Havo en vwo
Schooljaar 2025 - 2026

A stylized pink hand graphic with five fingers, positioned on the left side of the page, partially overlapping the green background and the text.

Bereid je voor op je
(school)examen

Een overzicht van je rechten en plichten

JACOB-ROELANDSLYCEUM

Preambule

Inbedding reglementen in bestuursfilosofie en waarden vereniging Ons Middelbaar Onderwijs

In de statuten¹ van Vereniging Ons Middelbaar Onderwijs is opgenomen dat de Raad van Bestuur bevoegd is reglementen vast te stellen, waarin die onderwerpen worden geregeld die naar het oordeel van de Raad van Bestuur (nadere) regeling behoeven. In deze preambule is beschreven vanuit welke waarden en vanuit welke bestuursfilosofie het onderhavige reglement is opgesteld.

Onderwijs met Overtuiging

De visie en strategie van de vereniging zijn vastgelegd in 'Koers 2023: onderwijs met overtuiging'. Koers 2023 is opgesteld om richting te geven aan de ambities en het handelen van de vereniging, te inspireren en uit te dagen. Vertrekpunt daarbij zijn de gedeelde waarden, visie en uitgangspunten (convergentie) en de ruimte voor maatwerk voor scholen in hun eigen situatie en met hun eigen mogelijkheden (divergentie).²

Waardengedreven onderwijs

Goed onderwijs is niet alleen een technisch didactische uitwerking van een onderwijskundige opvatting. Goed onderwijs is ook gebaseerd op onze visie ten aanzien van mens en samenleving. Het basisprincipe van al ons handelen binnen de vereniging, op elke school, is vertrouwen. Vereniging Ons Middelbaar Onderwijs geeft invulling aan Koers 2023 door vorming van de leerling vanuit de kernwaarden goed onderwijs, goed mens, goed leven en goed handelen. Deze kernwaarden zijn beschreven in de identiteitsnotitie 'Zingeving en goed onderwijs'. Deze notitie is opgesteld vanuit de overtuiging dat onze identiteit, onze waarden, terug zijn te zien in gedragingen van alle betrokkenen bij de vereniging.³

Goed handelen

'Goed handelen' is nader uitgewerkt in de integriteitscode van de vereniging. De integriteitscode versterkt de ambities van de vereniging uit Koers 2023 en de kernwaarden zoals omschreven in de identiteitsnotitie. Het basisprincipe van al ons handelen, vertrouwen, loopt als een rode draad door de tekst van de code.⁴ De integriteitscode bevat de basisprincipes die passen bij onze identiteit en hoe we met elkaar omgaan. Het is bewust geen standaard reglement.

Verscheidenheid en diversiteit

Waardengedreven onderwijs verdiepen we met elkaar door in dialoog te blijven. Iedereen heeft hierbij andere beginselen, principes en overtuigingen. We staan open voor elkaars standpunten en benutten diversiteit.⁵ Op die manier kunnen we iedere dag van en met elkaar leren.⁶

Goed onderwijsbestuur

In het licht van good governance en de wet- en regelgeving omtrent goed onderwijsbestuur moeten toezicht en verantwoording zijn verankerd in de organisatiestructuur. De statuten en reglementen binnen Ons Middelbaar Onderwijs zijn in de lijn van goed onderwijsbestuur opgesteld. Daarbij blijft het uitgangspunt waardengedreven handelen met het basisprincipe vertrouwen. De basis voor ons handelen ligt aldus vast in de bovengenoemde documenten en is ook bij onze statuten en reglementen telkens weer het uitgangspunt.

¹ Artikel 26 lid 1. Dit betreft in ieder geval het huishoudelijk reglement, het managementstatuut en het reglement voor de raden van advies.

² 'Koers 2023: Onderwijs met overtuiging', vereniging Ons Middelbaar Onderwijs (2017)

³ Identiteitsnotitie 'Zingeving en goed onderwijs', vereniging Ons Middelbaar Onderwijs (2013)

⁴ Integriteitscode vereniging Ons Middelbaar Onderwijs 'Goed Handelen' (2017)

⁵ Diversiteitsbeleid 'diversiteit & inclusie', vereniging Ons Middelbaar Onderwijs (2017)

⁶ 'Koers 2023: Onderwijs met overtuiging', vereniging Ons Middelbaar Onderwijs (2017)

INHOUD

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen	5
Artikel 1 Begripsbepaling	5
Artikel 2 Waardengedreven handelen	6
Artikel 3 Werkingsomvang	6
Artikel 4 Examenreglement: inhoud en vaststelling	6
Artikel 5 Ingangsdatum en werkingsduur	7
Artikel 6 Eindexamen	7
Artikel 7 inhoud eindexamen	7
Artikel 8 De examensecretaris	7
Artikel 9 De benoeming en samenstelling van de examencommissie	8
Artikel 10 De taken en bevoegdheden van de examencommissie	8
Artikel 11 Onregelmatigheden; onvoorziene omstandigheden	8
Artikel 12 Maatregelen in geval van onregelmatigheden of afwezigheid	9
Artikel 13 Beroep bij besluiten inzake maatregelen onregelmatigheden	9
Artikel 14 Bezwaar en beroep examenzaken (m.u.v. onregelmatigheden)	9
Artikel 15 Regionale beroepscommissie leerlingenzaken	10
Hoofdstuk 2 Inhoud van het eindexamen (SE + CE)	11
Artikel 16a Vakken en profielwerkstuk eindexamen vwo (cohort 2024-2025 of eerder)	11
Artikel 16b Vakken en profielwerkstuk eindexamen vwo (cohort 2025-2026 of later)	13
Artikel 17 Vrijstellingen leerlingen vwo	15
Artikel 18 Ontheffingen leerlingen profielen vwo (atheneum) voor tweede taal	15
Artikel 19 Ontheffing lichamelijke opvoeding vwo	15
Artikel 20a Vakken en profielwerkstuk eindexamen havo (cohort 2024-2025 of eerder)	16
Artikel 20b Vakken en profielwerkstuk eindexamen havo (Cohort 2025-2026 of later)	17
Artikel 21 Overeenkomstig vak op het niveau van vwo	19
Artikel 22 Vrijstelling leerlingen profielen havo	19
Artikel 23 Ontheffing lichamelijke opvoeding havo	19
Artikel 24 Recht op tijdsverlenging	19
Artikel 25 Afwijkende wijze van examineren bij handicap of ziekte	20
Artikel 26 Afwijkende wijze van examineren bij onvoldoende beheersing Nederlandse taal	20
Artikel 27 Spreiding voltooiing eindexamen	20
Artikel 28 Extra vak	21

Artikel 29 Vak op hoger niveau	21
Artikel 30 Examen in voorlaatste jaar c.q. versneld eindexamen	21
Hoofdstuk 3 Programma van toetsing en afsluiting	22
Artikel 31 PTA: inhoud	22
Artikel 32 PTA: vaststelling en wijziging	22
Hoofdstuk 4 Schoolexamens en examendossier	23
Artikel 33 Inrichting van de schoolexamens	23
Artikel 34 Soorten schoolexamens	23
Artikel 35 Examendossier	23
Artikel 36 Tijdstip afsluiting schoolexamen in bijzondere gevallen	23
Artikel 37 Verstrekking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen	23
Artikel 38 Afname schriftelijke schoolexamens	24
Artikel 39 Afname digitale schoolexamens	24
Artikel 40 Te laat komen en verhindering bij het schoolexamen	25
Artikel 41 Inhaalmogelijkheid bij ziekte en bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheden.	26
Artikel 42 Niet tijdig inleveren	26
Artikel 43 Onwel worden tijdens een schoolexamen	26
Artikel 44 Fraude tijdens een schoolexamen	26
Artikel 45 Beoordeling van het schoolexamen	26
Artikel 46 Inzage beoordeling en normering van gemaakte schoolexamens	27
Artikel 47 Gemiddeld eindcijfer schoolexamens	27
Artikel 48 Overgang en behaalde resultaten bij opstromen, afstromen, instromen, doubleren en zakken in examenjaren	27
Artikel 49 Herkansingen	28
Artikel 50 Inhoud van de herkansing	28
Artikel 51 Beoordeling van schoolexamen in geval van herkansing	29
Artikel 52 Het profielwerkstuk	29
Artikel 53 Schoolexamen rekenen	29
Artikel 54 Afronding van het schoolexamen	29
Artikel 55 Bewaren schoolexamenwerk	29
Artikel 56 Verstrekking beoordeling schoolexamen	30
Hoofdstuk 5 Centraal examen	31
Artikel 57 Centraal examen	31
Artikel 58 Afwijkend tijdstip centraal examen	31
Artikel 59 De opgaven voor het centraal examen	31

Artikel 60 Geheimhouding	31
Artikel 61 Afname Centrale schriftelijke examens	31
Artikel 62 Centraal examen bij verhindering in eerste of tweede tijdvak	33
Artikel 63 Te laat komen bij een centraal examen	33
Artikel 64 Onwel worden tijdens een centraal examen	33
Artikel 65 Bijzondere omstandigheden centraal examen	34
Artikel 66 Fraude tijdens een centraal examen	34
Artikel 67 Beoordeling Centraal Schriftelijk Examen door examiner en gecommitteerde.....	34
Hoofdstuk 6 Vaststelling, score en eindcijfer	36
Artikel 68 Vaststelling score en cijfer centraal examen	36
Hoofdstuk 7 Uitslag, herkansing en diplomering	37
Artikel 69 Eindcijfer vakken centraal examen	37
Artikel 70 Vaststelling uitslag	37
Artikel 71 Afleggen eindexamen in vak op niveau inschrijving na eindexamen in overeenkomstig vak op hoger niveau	37
Artikel 72 Bekendmaking cijfer bij eindexamen in eerder leerjaar	37
Artikel 73 Bekendmaking	37
Artikel 74 Uitslag havo/vwo	38
Artikel 75 Inzage beoordeling en normering van gemaakt examenwerk	38
Artikel 76 Geschil na inzage.....	38
Artikel 77 Herkansing	39
Artikel 78 Cijfer en uitslag na herkansing.....	39
Artikel 79 Diploma's, getuigschriften, certificaten en cijferlijsten	39
Artikel 80 Cijferlijst eindexamen.....	40
Artikel 81 Vermelding van vakken met vrijstelling op cijferlijst vwo en havo	40
Artikel 82 Vermelding profiel en leerweg op diploma	40
Artikel 83 Judicium Cum Laude.....	40
Artikel 84 Voorlopige cijferlijst	41
Artikel 85 Duplicaten	41
Hoofdstuk 8 Overige bepalingen	42
Artikel 86 Bewaren centraal eindexamenwerk en eindexamenresultaten	42
Artikel 87 Slotbepaling	42
Artikel 88 Hardheidsclausule	42

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

ARTIKEL 1 BEGRIPSBEPALING

In dit reglement wordt verstaan onder:

1. Algemene vakken: vakken niet zijnde profielvakken en niet zijnde beroepsgerichte keuzevakken.
2. Beroepscommissie: regionale commissie waar kandidaten in beroep kunnen gaan, zoals geregeld in het Reglement bezwaar en beroep in leerlingenzaken OMO (www.jrl.nl).
3. Bevoegd gezag: Raad van Bestuur van vereniging Ons Middelbaar Onderwijs, in dit examenreglement gemandateerd aan de rector.
4. CE: Centraal Eindexamen, zijnde de examens die landelijk worden afgelegd en centraal worden bepaald.
5. College voor Toetsen en Examens (CvTE): zelfstandig college wat verantwoordelijk is voor de centraal examens en de staatsexamens in het Voortgezet Onderwijs.
6. Combinatiecijfer havo/vwo: voor zover voor deze vakken een eindcijfer is bepaald, het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van maatschappijleer, CKV, het profielwerkstuk en die vakken die eventueel door de school zijn toegevoegd en als zodanig op zijn genomen.
7. Deelexamens: een examen in één of meer van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken.
8. Digitale examinering: het voorbereiden, afnemen en afwikkelen van het centraal examen in één of meer vakken met gebruikmaking van de daartoe door het College voor toetsen en examens beschikbaar gestelde programmatuur.
9. Directeur:⁷ locatiedirecteur van een van de locaties van de scholengroep.
10. Eindexamen: een examen ten minste in het geheel van de voorgeschreven vakken, wat bestaat uit het schoolexamen en/of centraal eindexamen.
11. Eindexamenbesluit: Eindexamenbesluit VO.
12. Examencommissie: de commissie zoals omschreven in artikel 2.60d WVO 2020.
13. Examen dossier: het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gedocumenteerde vorm.
14. Examenprogramma: het examenprogramma zoals bedoeld in artikel 2.54 WVO 2020.
15. Examenregeling: het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting (PTA) gezamenlijk.
16. Examenreglement: het examenreglement zoals bedoeld in artikel 2.60 WVO 2020, waarmee dit reglement wordt bedoeld.
17. Examensecretaris: de secretaris zoals omschreven in artikel 2.51a WVO 2020;
18. Examenstof: de aan de kandidaat te stellen eisen.
19. Examinator: degene die belast is met het afnemen van het examen in een bepaald vak.
20. Extra vak: een vak, in aanvulling op de vakken die voor een bepaalde kandidaat ten minste samen een eindexamen vormen, welk vak wordt afgesloten met een examen.
21. Gecommitteerde: een gecommitteerde zoals bedoeld in artikel 3.22 lid 1 en 2, 3.23 lid 1-4 UB WVO 2020.
22. Havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs.
23. Herkansing: het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal eindexamen of het schoolexamen.
24. Inspectie: Inspectie van het Onderwijs.
25. Kandidaat: de leerling van de school die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deelexamens wordt toegelaten.
26. Kunstvakken: de vakken behorende tot de beeldende vorming, alsmede muziek, dans en drama.
27. Leerlingen: al degenen die als leerling aan deze school staan ingeschreven.
28. Medezeggenschapsraad: een vertegenwoordigend orgaan van de school op basis van de Wet medezeggenschap op scholen, bestaande uit vertegenwoordigers van ouder(s)/verzorger(s), leerlingen en personeel met vastgelegde advies- en instemmingbevoegdheden.
29. Ons Middelbaar Onderwijs: de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs, afgekort ook wel aangeduid als OMO, zijnde het bevoegd gezag van meerdere middelbare scholen, waaronder Jacob Roelandslyceum.
30. Ouder(s): ouder(s), voogd(en) en feitelijke/wettelijke verzorger(s) van de leerlingen.
31. Profiel: samenhangend onderwijsprogramma vanaf leerjaar 4 havo/vwo.

⁷ Met de directeur wordt zowel een mannelijk als vrouwelijk persoon bedoeld. Dit geldt evenzo voor de andere vermelde personen.

32. Profielwerkstuk: Het profielwerkstuk is een werkstuk in het havo en het vwo, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het gekozen profiel.
33. Profielvak: vak dat onderdeel uitmaakt van het profiel.
34. Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA): een beschrijving van de leerstofafbakening van het schoolexamenvak voor de leerlingen van de bovenbouw.
35. Raad van Bestuur: Raad van Bestuur van Ons Middelbaar Onderwijs, zijnde het bevoegd gezag dat is belast met de taken en verantwoordelijkheden, zoals omschreven in de statuten van Ons Middelbaar Onderwijs.
36. Rector: persoon die door de Raad van Bestuur is benoemd als eindverantwoordelijk schoolleider⁸.
37. School: school of instelling waaraan de rector door de Raad van Bestuur is benoemd, hier Jacob Roelandslyceum.
38. Schoolexamen: een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht zoals beschreven staat in het PTA.
39. Toets: een toets met schriftelijk of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht, tenzij anders blijkt.
40. Toetsberoepscommissie: interne commissie waar kandidaten aanvragen kunnen doen met betrekking tot ED en CE.
41. UB WVO 2020: Uitvoeringsbesluit WVO 2020
42. Vakken: algemene vakken, profielvakken, beroepsgerichte keuzevakken en andere programma onderdelen.
43. Vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs.
44. Werkdagen: maandag t/m vrijdag, uitgezonderd als deze dagen samenvallen met een algemeen erkende feestdag of met de schoolvakanties.
45. WMS: Wet Medezeggenschap op Scholen.
46. WVO: Wet op het voortgezet onderwijs.

ARTIKEL 2 WAARDENGEDREVEN HANDELEN

Binnen OMO wordt gehandeld volgens de waarden die met elkaar zijn afgesproken in de strategische en richtinggevende documenten.

ARTIKEL 3 WERKINGSOMVANG

Dit examenreglement is van toepassing op de leerlingen van Jacob Roelandslyceum schooljaar 2025/2026.

ARTIKEL 4 EXAMENREGLEMENT: INHOUD EN VASTSTELLING

1. De rector stelt een examenreglement vast, nadat instemming van de medezeggenschapsraad is verkregen, dat in elk geval bevat:
 - a. Regels over de organisatie van het eindexamen en de gang van zaken tijdens het eindexamen;
 - b. Informatie over de toepassing van de maatregelen bedoeld in artikel 2.61, eerste lid WVO 2020;
 - c. Inhaal- en herkansingsmogelijkheden van het schoolexamen, waarbij in ieder geval wordt voorzien in een inhaalbaarheid voor de examenkandidaat die door ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet instaat is geweest aan een of meer toetsen van het schoolexamen deel te nemen; en
 - d. De samenstelling en het adres van de regionale beroepscommissie.
2. De rector kan bij de vaststelling van het examenreglement slechts afwijken van het voorstel, bedoeld in artikel 2.60e, eerste lid, onderdeel a WVO 2020:
 - a. Na overleg met de examencommissie; en
 - b. Indien de rector de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.
3. De rector zendt de schriftelijke motivering, bedoeld in het tweede lid, zo spoedig mogelijk aan de examencommissie en de medezeggenschapsraad.

⁸ Met rector wordt zowel een mannelijk als vrouwelijk persoon bedoeld. Dit geldt evenzo voor de andere vermelde personen. Op basis van het schoolmanagementstatuut kunnen bevoegdheden die in dit Examenreglement zijn genoemd als verantwoordelijkheid van de rector, doorgezet zijn aan een anderen binnen school.

4. De rector hoeft voor het vaststellen van het examenreglement de instemming van de medezeggenschapsraad van de school voor voortgezet onderwijs, bedoeld in artikel 10, eerste lid onder b, WMS.
5. De rector zendt jaarlijks voor 1 oktober het vastgestelde examenreglement aan de kandidaten en de inspectie.

ARTIKEL 5 INGANGSDATUM EN WERKINGSDUUR

Dit examenreglement treedt in werking op 1 oktober 2025 en is van kracht voor de duur van het PTA waaraan dit reglement is gekoppeld. Jaarlijks zal het model worden herijkt aan de hand van de richtlijnen van de VO-raad.

ARTIKEL 6 EINDEEXAMEN

1. De rector geeft de leerlingen de gelegenheid om het onderwijs af te sluiten met een eindexamen op de school, tenzij in de plaats daarvan de gelegenheid bestaat tot het afleggen van een eindexamen dat niet vanwege de school wordt afgenomen en de rector in verband hiermee een eindexamen aan de school niet nodig oordeelt.
2. De rector kan personen die niet als leerling aan de school zijn ingeschreven, in de gelegenheid stellen een diploma te behalen door hen als extraneus tot het eindexamen toe te laten.
3. De rector en de examinatoren nemen het eindexamen af, onder verantwoordelijkheid van de rector. Examinatoren kunnen zijn de conrector, adjunct-directeur, leden van de centrale directie en leraren van de school.
4. De rector kan een of meer deskundigen aanwijzen die het eindexamen ook afnemen, onder verantwoordelijkheid van de rector.

ARTIKEL 7 INHOUD EINDEEXAMEN

1. De rector stelt de examenkandidaat in de gelegenheid de vakken of andere programmaonderdelen waarin hij eindexamen aflegt te kiezen, voor zover de rector de examenkandidaat in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden.
2. Het eindexamen bestaat voor elk vak of ander programmaonderdeel uit een schoolexamen of een centraal examen, of uit beide.
3. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo wat de theoretische leerweg en de gemengde leerweg betreft, omvat een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het betrokken profiel.

ARTIKEL 8 DE EXAMENSECRETARIS

1. De rector wijst een of meer van de personeelsleden van de school aan tot examensecretaris van het eindexamen.
2. De rector en de examensecretaris verrichten gezamenlijk de taken bedoeld in de artikelen 2.57, tweede lid en 2.58, vierde lid WVO 2020.
3. De examensecretaris heeft de taak om de rector te ondersteunen bij:
 - a. het organiseren en afnemen van het eindexamen;
 - b. de uitvoering van het examenreglement bedoeld in artikel 2.60, eerste lid WVO 2020;
 - c. de uitvoering van het PTA, bedoeld in artikel 2.60a, eerste lid WVO 2020; en
 - d. de verstrekking van de beoordeling van het schoolexamen.
4. De rector stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast waarin in ieder geval de taken bedoeld in het tweede en derde lid worden opgenomen.
5. De rector verstrekt de taakomschrijving aan de examensecretaris en aan de examencommissie.
6. De rector draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd.
7. Contactgegevens examensecretaris:
 - a. Grote Beemd 3; 5281 CC Bostel
 - b. 0411 672210
 - c. examensecretaris@jrl.nl

ARTIKEL 9 DE BENOEMING EN SAMENSTELLING VAN DE EXAMENCOMMISSIE

1. De rector:
 - a. stelt een of meer examencommissie(s) in ten behoeve van de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering;
 - b. benoemt de leden van de examencommissie; en
 - c. draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie.
2. De examencommissie heeft een oneven aantal leden en ten minste drie leden.
3. De volgende personen kunnen niet worden benoemd tot lid van de examencommissie:
 - a. de rector/directeur van de school;
 - b. leden van de medezeggenschapsraad of de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van de school;
 - c. leerlingen van de school en hun ouder(s).
4. Bij de benoeming van de leden van de examencommissie draagt de rector er zorg voor dat de examencommissie deskundig is op het gebied van:
 - a. de desbetreffende schoolsoort;
 - b. de regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs; en
 - c. de kwaliteit van examinering.
5. Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort de rector de overige leden van de examencommissie.

ARTIKEL 10 DE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN VAN DE EXAMENCOMMISSIE

1. De examencommissie heeft voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering de volgende taken en bevoegdheden:
 - a. het opstellen van een voorstel voor een examenreglement als bedoeld in artikel 31 van het Examenbesluit VO voor de rector;
 - b. het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een programma van toetsing en afsluiting als bedoeld in artikel 31a van het Examenbesluit VO voor de rector;
 - c. het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
 - d. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te voorkomen tot een beoordeling van het schoolexamen;
2. De examencommissie stelt regels vast over haar werkwijze.
3. De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden.
4. De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan de rector over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
5. De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het advies bedoeld in het tweede tot en met vierde lid, aan de rector en aan de examensecretaris van een school voor voortgezet onderwijs.
6. Contactgegevens examencommissie:
 - a. Grote Beemd 3; 5281 CC Boxtel
 - b. 0411 672219
 - c. examencommissie@jrl.nl

ARTIKEL 11 ONREGELMATIGHEDEN; ONVOORZIENE OMSTANDIGHEDEN

1. Indien een examenkandidaat zich bij een onderdeel van het eindexamen of bij een aanspraak op ontheffing aan een onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, of zonder geldige reden afwezig is op het eindexamen, kan de rector van de school maatregelen nemen.
2. Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgevonden, kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer examenkandidaten opnieuw wordt afgenomen. In dat geval stelt het College voor toetsen en examens op verzoek van de inspectie nieuwe opgaven vast en bepaalt het College op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.
3. Indien door onvoorziene omstandigheden het centraal examen in een of meer vakken aan een of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, besluit Onze Minister op welke wijze wordt gehandeld.

ARTIKEL 12 MAATREGELEN IN GEVAL VAN ONREGELMATIGHEDEN⁹ OF AFWEZIGHEID

1. De maatregelen, bedoeld in artikel 2.61, WVO 2020 die de rector jegens een examenkandidaat kan nemen, zijn:
 - a. Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
 - b. Het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer toetsen van het schoolexamen of centraal examen;
 - c. Het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen; of
 - d. Het bepalen dat het diploma en de cijferlijst alleen kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector aan te wijzen onderdelen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, kunnen afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid afzonderlijk of in combinatie met elkaar genomen worden.
3. Indien een hernieuwd examen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de examenkandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
4. De rector zendt de beslissing waarbij een maatregel als bedoeld in het eerste lid wordt genomen aan de examenkandidaat en ouder(s), en in bijschrift aan de inspectie.
5. Alvorens een beslissing wordt opgelegd, hoort de rector de kandidaat en/of diens ouder(s) en zal de beslissing omkleed met redenen aan de kandidaat en/of diens ouder(s) kenbaar worden gemaakt.
6. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt in afschrift toegezonden aan de inspectie en aan de kandidaat en/of diens ouder(s).

ARTIKEL 13 BEROEP BIJ BESLUITEN INZAKE MAATREGELEN ONREGELMATIGHEDEN

1. Indien een kandidaat en/of diens ouder(s) het niet eens is met de opgelegde maatregel, kan binnen 5 werkdagen nadat de maatregel is medegedeeld beroep worden ingesteld bij de regionale beroepscommissie leerlingzaken OMO, zoals omschreven in artikel 15.
2. De regionale beroepscommissie beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift. Zij kan de beslissing voor ten hoogste twee weken verdagen.

ARTIKEL 14 BEZWAAR EN BEROEP EXAMENZAKEN (M.U.V. ONREGELMATIGHEDEN)

1. Ten aanzien van bezwaren en verzoeken heeft de examensecretaris de volgende taken:
 - a. behandelen van verzoeken van kandidaten voor bijzondere maatregelen bij een schoolexamen, wegens persoonlijke omstandigheden van de kandidaat;
 - b. behandelen van verzoeken van kandidaten voor vrijstelling of ontheffing.
2. Ten aanzien van bezwaren en verzoeken heeft de toetsberoepscommissie de volgende taken:
 - a. behandelen van bezwaren van kandidaten over een primair besluit van de examinerator, waaronder de inhoud of de beoordeling van een schoolexamen;
 - b. behandelen van bezwaren van kandidaten over de omstandigheden waaronder een schoolexamen is afgelegd.
3. Tegen een primair besluit van de examinerator, zoals bedoeld in lid 2 onder a, kan door de leerling of diens ouder(s) binnen 5 werkdagen nadat het besluit aan de leerling en ouder(s) is medegedeeld dan wel de omstandigheid zich heeft voorgedaan, schriftelijk en gemotiveerd

⁹ Voorbeelden van onregelmatigheden: zonder geldige reden niet deelnemen aan een zitting van een schoolexamen, het niet tijdig inleveren of afronden van een praktische opdracht of een handelingsdeel, het examenwerk niet op de juiste wijze inleveren. (delen van het) examenwerk niet inleveren en bewaren het wel ingeleverd te hebben, examenwerk van anderen inleveren, tijdens een examen afkijken of overleggen met anderen, tijdens een examen gelegenheid geven tot afkijken, aanwijzingen krijgen/geven bij toiletbezoek, digitaal of op een andere wijze verspreiden van examenmateriaal voordat het examen begint, het bij je dragen van een mobiele telefoon, het maken van aantekeningen in een bij het (school)examen goedgekeurd hulpmiddel, zoals een woordenboek, fraude, plagiaat.

bezwaar worden gemaakt bij de toetsberoepscommissie en in afschrift aan de rector, zoals omschreven in artikel 7b van het Reglement bezwaar en beroep in leerlingenzaken OMO. Het is verplicht dat de kandidaat alvorens de toetsberoepscommissie aan te schrijven overleg heeft gehad met de examinerator over de beoordeling en/of inhoud van het schoolexamen.

4. Tegen een primair besluit van de toetsberoepscommissie, zoals bedoeld onder a en b van lid 2, kan door de leerling of diens ouder(s) binnen 5 werkdagen nadat het besluit aan de leerling en ouder(s) is medegedeeld, schriftelijk en gemotiveerd bezwaar worden gemaakt bij de rector, zoals omschreven in artikel 7a van het Reglement bezwaar en beroep in leerlingenzaken OMO (www.jrl.nl).
5. Tegen het besluit op bezwaar van de rector of tegen het besluit op bezwaar van de toetsberoepscommissie kan door de leerling of diens ouder(s) binnen 5 werkdagen beroep worden ingesteld bij de regionale beroepscommissie, zoals bedoeld in artikel 15.

ARTIKEL 15 REGIONALE BEROEPSCOMMISSIE LEERLINGENZAKEN

1. Indien een kandidaat en/of diens ouder(s) het niet eens is met de opgelegde maatregel, kan binnen 5 werkdagen nadat de maatregel is medegedeeld beroep worden ingediend bij de regionale beroepscommissie leerlingenzaken OMO¹⁰, zoals omschreven in artikel 8 van het Reglement bezwaar en beroep in leerlingenzaken OMO.
2. De commissie zendt haar beslissing aan de examenkandidaat en zijn ouder(s), en in een afschrift aan de rector en aan de inspectie.
3. Toezending van een beroepsschrift gebeurt digitaal bij het secretariaat van de commissie via jz@omo.nl of per post aan vereniging Ons Middelbaar Onderwijs ter attentie van de Regionale beroepscommissie, Postbus 574, 5000 AN Tilburg.
4. De vereisten voor het beroepsschrift zijn terug te vinden in artikel 10 van voornoemd Reglement bezwaar en beroep in leerlingenzaken OMO (www.jrl.nl).

¹⁰ De samenstelling van de verschillende regionale beroepscommissies is terug te vinden in Bijlage I van het Reglement bezwaar en beroep in leerlingenzaken OMO.

HOOFDSTUK 2 INHOUD VAN HET EINDEXAMEN (SE + CE)

ARTIKEL 16A VAKKEN EN PROFIELWERKSTUK EINDEXAMEN VWO (COHORT 2024-2025 OF EERDER)

1. De vakken van het gemeenschappelijk deel in het atheneum omvat de volgende vakken, met de daarbij normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - a. Nederlandse taal en literatuur: 480;
 - b. Engelse taal en literatuur: 400;
 - c. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt: 480;
 - d. Maatschappijleer: 120;
 - e. Culturele en kunstzinnige vorming: 160; en
 - f. Lichamelijke opvoeding: 160.
2. De vakken van het gemeenschappelijk deel in het gymnasium omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - a. Nederlandse taal en literatuur: 480;
 - b. Engelse taal en literatuur: 400;
 - c. Latijnse taal en cultuur of Griekse taal en cultuur, ter keuze van de leerling uit deze beide door de rector aan te bieden vakken: 760;
 - d. Maatschappijleer: 120; en
 - e. Lichamelijke opvoeding: 160.
3. De vakken van het profieldeel van één van de profielen:
 - a. Het profieldeel van het profiel natuur en techniek omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde B: 600;
 - ii. Natuurkunde: 480;
 - iii. Scheikunde: 440; en
 - iv. Een van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 1. natuur, leven en technologie: 440;
 2. informatica: 440;
 3. biologie: 480; of
 4. wiskunde D: 440.
 - b. Het profieldeel van het profiel natuur en gezondheid omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde A: 520 met dien verstande dat de leerling het vak wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - ii. Biologie: 480;
 - iii. Scheikunde: 440; en
 - iv. Een van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 1. Natuur, leven en technologie: 440;
 2. Aardrijkskunde: 440; of
 3. Natuurkunde: 480.
 - c. Het profieldeel van het profiel economie en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde A: 520, met dien verstande dat de leerling het vak wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - ii. Economie: 480;
 - iii. Geschiedenis: 440; en
 - iv. Een van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 1. Bedrijfseconomie: 440;
 2. Aardrijkskunde: 440;
 3. Maatschappijwetenschappen: 440; of

4. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur: 480.
- d. Het profieldeel van het profiel cultuur en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde C: 480, met dien verstande dat de leerling het vak wiskunde C kan vervangen door wiskunde A of wiskunde B, voor zover de rector deze vakken als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - ii. Geschiedenis: 480; en
 - iii. Een van de volgende culturele profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 1. Kunst (beeldende vormgeving), kunst (muziek), kunst (drama), kunst (dans), muziek, tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving: 480;
 2. Filosofie: 480;
 3. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur, Friese taal en cultuur met een normatieve studielast van 480 uren, Latijnse taal en cultuur of Griekse taal en cultuur met een normatieve studielast van 760 uren; of
 - iv. Een van de volgende maatschappelijke profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 - a. aardrijkskunde: 440;
 - b. maatschappijwetenschappen: 440; of
 - c. economie: 480.
4. Het vrije deel van elk profiel omvat ter keuze van de leerling ten minste een vak van ten minste 440 uren uit het geheel van:
 - a. de vakken genoemd in het eerste, tweede en derde lid, voor zover deze vakken niet al deel uitmaken van het profiel en de rector deze vakken als onderdeel van het vrije deel aanbiedt, met dien verstande dat:
 - i. binnen een profiel zijn toegestaan de combinatie van wiskunde A en wiskunde B of de combinatie van wiskunde B en wiskunde C, en dat wiskunde D kan worden gekozen indien wiskunde B al deel uitmaakt van het profiel;
 - ii. kunst (beeldende vormgeving) niet gekozen kan worden in combinatie met tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving, dat kunst (muziek) niet gekozen kan worden in combinatie met muziek;
 - iii. van de vakken tekenen, handvaardigheid en textiele vormgeving er een deel kan uitmaken van het profiel.
 - b. de volgende vakken, met de daarbij vermelde studielast uitgedrukt in uren, voor zover het vak niet al eerder is gevolgd of niet al deel uitmaakt van het profiel en voor zover de rector deze vakken in het vrije deel aanbiedt:
 - i. Spaanse taal en literatuur (elementair): 480;
 - ii. Russische taal en literatuur (elementair): 480;
 - iii. Italiaanse taal en literatuur (elementair): 480;
 - iv. Arabische taal en literatuur (elementair): 480;
 - v. Turkse taal en literatuur (elementair): 480; en
 - vi. Chinese taal en cultuur (elementair): 480.
 - c. de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast uitgedrukt in uren, voor zover de rector deze vakken als onderdeel van het vrije deel aanbiedt:
 - i. kunst (algemeen): 200;
 - ii. algemene natuurwetenschappen: 120; en
 - iii. bewegen, sport en maatschappij: 440.
5. Naast de vakken, bedoeld in lid 1, 3 en 4 kan het eindexamen vwo (atheneum) ter keuze van de examenkandidaat extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
6. Naast de vakken, bedoeld in lid 2, 3 en 4 kan het eindexamen vwo (gymnasium) ter keuze van de examenkandidaat extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.

7. Het profielwerkstuk van het eindexamen vwo (atheneum of gymnasium) heeft betrekking op een of meer vakken van het eindexamen. Ten minste een van deze aan het profielwerkstuk gekoppelde vakken heeft een omvang van 400 uur of meer.

ARTIKEL 16B VAKKEN EN PROFIELWERKSTUK EINDEXAMEN VWO (COHORT 2025-2026 OF LATER)

1. De vakken van het gemeenschappelijk deel in het atheneum omvat de volgende vakken, met de daarbij normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - a. Nederlandse taal en literatuur: 480;
 - b. Engelse taal en literatuur: 400;
 - c. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt: 480;
 - d. Maatschappijleer: 120;
 - e. Culturele en kunstzinnige vorming: 160; en
 - f. Lichamelijke opvoeding: 160.
2. De vakken van het gemeenschappelijk deel in het gymnasium omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - a. Nederlandse taal en literatuur: 480;
 - b. Engelse taal en literatuur: 400;
 - c. Latijnse taal en cultuur of Griekse taal en cultuur, ter keuze van de leerling uit deze beide door de rector aan te bieden vakken: 760;
 - d. Maatschappijleer: 120; en
 - e. Lichamelijke opvoeding: 160.
3. De vakken van het profieldeel van één van de profielen:
 - a. Het profieldeel van het profiel natuur en techniek omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde B: 600;
 - ii. Natuurkunde: 480;
 - iii. Scheikunde: 440;
 - iv. Onderzoeken en ontwerpen: 440; en
 - v. Een van de volgende keuzevakken in het vrije deel, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 1. Aardrijkskunde: 440;
 2. Economie: 480;
 3. Biologie: 480; of
 4. wiskunde D: 440.
 5. Voor gymnasiumkandidaten: Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt: 480.
 - b. Het profieldeel van het profiel natuur en gezondheid omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde A: 520 met dien verstande dat de leerling het vak wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - ii. Biologie: 480;
 - iii. Scheikunde: 440;
 - iv. Aardrijkskunde: 440; en
 - v. Een van de volgende keuzevakken in het vrije deel, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 1. Natuurkunde: 480;
 2. Onderzoeken en ontwerpen: 440;
 3. Economie: 480; of
 4. Bedrijfseconomie: 440.
 5. Voor gymnasiumkandidaten: Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur,

- Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt: 480.
- c. Het profieldeel van het profiel economie en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
- Wiskunde A: 520, met dien verstande dat de leerling het vak wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - Economie: 480;
 - Geschiedenis: 440;
 - Aardrijkskunde: 440; en
 - Een van de volgende keuzevakken in het vrije deel, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 - Bedrijfseconomie: 440;
 - Maatschappijwetenschappen: 440;
 - Kunst (beeldende vormgeving), kunst (muziek), kunst (drama), kunst (dans), muziek, tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving: 480; of
 - Biologie: 480.
 - Voor gymnasiumkandidaten: Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt: 480.
- d. Het profieldeel van het profiel cultuur en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
- Wiskunde C: 480, met dien verstande dat de leerling het vak wiskunde C kan vervangen door wiskunde A of wiskunde B, voor zover de rector deze vakken als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - Geschiedenis: 480;
 - Kunst (beeldende vormgeving), kunst (muziek), kunst (drama), kunst (dans), muziek, tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving: 480;
 - Maatschappijwetenschappen: 440; en
 - Een van de volgende keuzevakken in het vrije deel, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 - Aardrijkskunde: 440; of
 - Biologie: 480.
 - Voor gymnasiumkandidaten: Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt: 480.
4. Het vrije deel van elk profiel omvat ter keuze van de leerling ten minste een vak van ten minste 440 uren uit het geheel van:
- de vakken genoemd in het eerste, tweede en derde lid, voor zover deze vakken niet al deel uitmaken van het profiel en de rector deze vakken als onderdeel van het vrije deel aanbiedt, met dien verstande dat:
 - binnen een profiel zijn toegestaan de combinatie van wiskunde A en wiskunde B of de combinatie van wiskunde B en wiskunde C, en dat wiskunde D kan worden gekozen indien wiskunde B al deel uitmaakt van het profiel;
 - kunst (beeldende vormgeving) niet gekozen kan worden in combinatie met tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving, dat kunst (muziek) niet gekozen kan worden in combinatie met muziek;
 - van de vakken tekenen, handvaardigheid en textiele vormgeving er een deel kan uitmaken van het profiel.
 - de volgende vakken, met de daarbij vermelde studielast uitgedrukt in uren, voor zover het vak niet al eerder is gevolgd of niet al deel uitmaakt van het profiel en voor zover de rector deze vakken in het vrije deel aanbiedt:
 - Spaanse taal en literatuur (elementair): 480;
 - Russische taal en literatuur (elementair): 480;
 - Italiaanse taal en literatuur (elementair): 480;
 - Arabische taal en literatuur (elementair): 480;

- v. Turkse taal en literatuur (elementair): 480; en
- vi. Chinese taal en cultuur (elementair): 480.
- c. de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast uitgedrukt in uren, voor zover de rector deze vakken als onderdeel van het vrije deel aanbiedt:
 - i. kunst (algemeen): 200;
 - ii. algemene natuurwetenschappen: 120; en
 - iii. bewegen, sport en maatschappij: 440.
- 5. Naast de vakken, bedoeld in lid 1, 3 en 4 kan het eindexamen vwo (atheneum) ter keuze van de examenkandidaat extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
- 6. Naast de vakken, bedoeld in lid 2, 3 en 4 kan het eindexamen vwo (gymnasium) ter keuze van de examenkandidaat extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
- 7. Het profielwerkstuk van het eindexamen vwo (atheneum of gymnasium) heeft betrekking op een of meer vakken van het eindexamen. Ten minste een van deze aan het profielwerkstuk gekoppelde vakken heeft een omvang van 400 uur of meer.

ARTIKEL 17 VRIJSTELLINGEN LEERLINGEN VWO

1. De leerling van een school voor vwo met het diploma havo kan vrijgesteld worden van het volgen van onderwijs in het vak maatschappijleer en als het gaat om een atheneum ook in het vak culturele en kunstzinnige vorming.
2. De leerling van een school voor vwo met het diploma havo of het diploma vmbo die in plaats van een vak voor die schoolsoort of als extra vak examen heeft afgelegd in een overeenkomstig vak, genoemd in de artikelen 2.5 tot en met 2.7 van het UB WVO 2020, is vrijgesteld van het volgen van onderwijs in dit vak.
3. De leerling van een atheneum is vrijgesteld van het volgen van onderwijs in het vak culturele en kunstzinnige vorming, indien Latijnse taal en cultuur of Griekse taal en cultuur, of beide, deel uitmaken van het profiel.

ARTIKEL 18 ONTHEFFINGEN LEERLINGEN PROFIELEN VWO (ATHENEUM) VOOR TWEEDE TAAL

1. De rector van een atheneum kan een leerling ontheffing verlenen voor het volgen van onderwijs in een tweede moderne taal indien:
 - a. De leerling een stoornis heeft die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis heeft die effect heeft op taal;
 - b. De leerling een andere moedertaal heeft dan de Nederlandse taal of de Friese taal; of
 - c. De leerling onderwijs volgt in het profiel natuur en techniek of in het profiel natuur en gezondheid en het onderwijs in de taal naar verwachting hindert dat de opleiding met goed gevolg wordt afgerond.
2. In geval van een ontheffing wordt de taal vervangen door een van de vakken of programmadelen genoemd in de artikelen 2.6 of 2.7 van het UB WVO 2020 met een normatieve studielast van ten minste 440 uren, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken of programmaonderdelen als zodanig aanbiedt.

ARTIKEL 19 ONTHEFFING LICHAMELIJKE OPVOEDING VWO

De rector kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in lichamelijke opvoeding indien de leerling op grond van zijn lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen, De rector stelt de inspectie in kennis van een verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop het berust.

ARTIKEL 20A VAKKEN EN PROFIELWERKSTUK EINDEXAMEN HAVO (COHORT 2024-2025 OF EERDER)

1. De vakken van het gemeenschappelijk deel in havo omvat de volgende vakken, met de daarbij normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - a. Nederlandse taal en literatuur 400;
 - b. Engelse taal en literatuur 360;
 - c. Maatschappijleer 120;
 - d. Culturele en kunstzinnige vorming: 120; en
 - e. Lichamelijke opvoeding 120.
2. De vakken van het profieldeel van één van de profielen:
 - a. Het profieldeel van het profiel natuur en techniek omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde B: 360;
 - ii. Natuurkunde: 400;
 - iii. Scheikunde 320; en
 - iv. Een van de volgende profielkeuzevakken voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 1. Natuur, leven en technologie: 320;
 2. Informatica: 320;
 3. Biologie: 400;
 4. Wiskunde D: 320.
 - b. Het profieldeel van het profiel natuur en gezondheid omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde A: 320, met dien verstande dat de leerling wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - ii. Biologie: 400;
 - iii. Scheikunde: 320; en
 - iv. Een van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 1. Natuur, leven en technologie: 320;
 2. Aardrijkskunde: 320;
 3. Natuurkunde: 400.
 - c. Het profieldeel van het profiel economie en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde A: 320, met dien verstande dat de leerling wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - ii. Economie: 400;
 - iii. Geschiedenis: 320; en
 - iv. een van de volgende profielkeuzevakken voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 1. Bedrijfseconomie: 320;
 2. Aardrijkskunde: 320;
 3. Maatschappijwetenschappen: 320;
 4. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur of Friese taal en cultuur: 400.
 - d. Het profieldeel van het profiel cultuur en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Geschiedenis: 320;
 - ii. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur of Friese taal en cultuur: 400;
 - iii. Een van de volgende culturele profielkeuzevakken voor zover deze vakken aanbiedt:

1. Kunst (beeldende vormgeving), kunst (muziek), kunst (drama), kunst (dans), muziek, tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving: 320;
 2. Filosofie: 320;
 3. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur: 400; en
 - iv. een van de volgende maatschappelijke profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 - a. Aardrijkskunde: 320;
 - b. Maatschappijwetenschappen: 320;
 - c. Economie: 400.
3. Het vrije deel van elk profiel omvat ter keuze van de leerling ten minste één vak met een normatieve studielast van ten minste 320 uur uit het geheel van:
- a. De vakken genoemd in het eerste en tweede lid, voor zover deze vakken niet al deel uitmaken van het profiel en de rector deze vakken als onderdeel van het vrije deel aanbiedt, met dien verstande dat:
 - i. Binnen een profiel zijn toegestaan de combinatie van wiskunde A en wiskunde B, en dat wiskunde D uitsluitend kan worden gekozen indien wiskunde B al deel uitmaakt van het profiel;
 - ii. Kunst (beeldende vormgeving) niet gekozen kan worden in combinatie met tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving, dat kunst (muziek) niet gekozen kan worden in combinatie met muziek;
 - iii. Van de vakken tekenen, handvaardigheid en textiele vormgeving er slechts één deel kan uitmaken van het profiel.
 - b. De volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren, voor zover het vak niet al eerder is gevolgd of al deel uitmaakt van het profiel en de rector deze vakken aanbiedt:
 - i. Spaanse taal en literatuur (elementair): 320;
 - ii. Russische taal en literatuur (elementair): 320;
 - iii. Italiaanse taal en literatuur (elementair): 320;
 - iv. Arabische taal en literatuur (elementair): 320;
 - v. Turkse taal en literatuur (elementair): 320.
 - c. de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast in uren:
 - i. kunst (algemeen): 120;
 - ii. algemene natuurwetenschappen: 120;
 - iii. bewegen, sport en maatschappij: 320.
4. Naast de vakken, bedoeld in lid 1, 2 en 3 kan het eindexamen havo ter keuze van de examenkandidaat extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
5. Het profielwerkstuk van het eindexamen havo heeft betrekking op een of meer vakken van het eindexamen. Ten minste een van deze aan het profielwerkstuk gekoppelde vakken heeft een omvang van 320 uur of meer.

ARTIKEL 20B VAKKEN EN PROFIELWERKSTUK EINDEXAMEN HAVO (COHORT 2025-2026 OF LATER)

1. De vakken van het gemeenschappelijk deel in havo omvat de volgende vakken, met de daarbij normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - a. Nederlandse taal en literatuur 400;
 - b. Engelse taal en literatuur 360;
 - c. Maatschappijleer 120;
 - d. Culturele en kunstzinnige vorming: 120; en
 - e. Lichamelijke opvoeding 120.
2. De vakken van het profieldeel van één van de profielen:
 - a. Het profieldeel van het profiel natuur en techniek omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde B: 360;
 - ii. Natuurkunde: 400;
 - iii. Scheikunde: 320;

- iv. Onderzoeken en ontwerpen: 360; en
- v. Een van de volgende keuzevakken in het vrije deel voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 - 1. Aardrijkskunde: 320;
 - 2. Economie: 400;
 - 3. Biologie: 400; of
 - 4. Wiskunde D: 320.
- b. Het profieldeel van het profiel natuur en gezondheid omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde A: 320, met dien verstande dat de leerling wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - ii. Biologie: 400;
 - iii. Scheikunde: 320;
 - iv. Aardrijkskunde: 320; en
 - v. Een van de volgende keuzevakken in het vrije deel voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 - 1. Praktijkgerichte programma-Technologie: 360;
 - 2. Economie: 400;
 - 3. Bedrijfseconomie: 320; of
 - 4. Natuurkunde: 400.
- c. Het profieldeel van het profiel economie en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Wiskunde A: 320, met dien verstande dat de leerling wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
 - ii. Economie: 400;
 - iii. Geschiedenis: 320;
 - iv. Aardrijkskunde: 320; en
 - v. Een van de volgende keuzevakken in het vrije deel voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 - 1. Praktijkgerichte programma-Maatschappij: 360;
 - 2. Bedrijfseconomie: 320;
 - 3. Biologie: 400;
 - 4. Aardrijkskunde: 320;
 - 5. Maatschappijwetenschappen: 320;
 - 6. Kunst (beeldende vormgeving), kunst (muziek), kunst (drama), kunst (dans), muziek, tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving: 320; of
 - 7. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur of Friese taal en cultuur: 400.
- d. Het profieldeel van het profiel cultuur en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
 - i. Geschiedenis: 320;
 - ii. Kunst (beeldende vormgeving), kunst (muziek), kunst (drama), kunst (dans), muziek, tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving: 320;
 - iii. Maatschappijwetenschappen: 320;
 - iv. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur of Friese taal en cultuur: 400;
 - v. Een van de volgende keuzevakken in het vrije deel voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
 - 1. Praktijkgerichte programma-Maatschappij: 360;
 - 2. Wiskunde A: 320; of
 - 3. Aardrijkskunde: 320; Filosofie: 320;
- 3. Het vrije deel van elk profiel omvat ter keuze van de leerling ten minste één vak met een normatieve studielast van ten minste 320 uur uit het geheel van:

- a. De vakken genoemd in het eerste en tweede lid, voor zover deze vakken niet al deel uitmaken van het profiel en de rector deze vakken als onderdeel van het vrije deel aanbiedt, met dien verstande dat:
 - i. Binnen een profiel zijn toegestaan de combinatie van wiskunde A en wiskunde B, en dat wiskunde D uitsluitend kan worden gekozen indien wiskunde B al deel uitmaakt van het profiel;
 - ii. Kunst (beeldende vormgeving) niet gekozen kan worden in combinatie met tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving, dat kunst (muziek) niet gekozen kan worden in combinatie met muziek;
 - iii. Van de vakken tekenen, handvaardigheid en textiele vormgeving er slechts één deel kan uitmaken van het profiel.
 - b. De volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren, voor zover het vak niet al eerder is gevolgd of al deel uitmaakt van het profiel en de rector deze vakken aanbiedt:
 - i. Spaanse taal en literatuur (elementair): 320;
 - ii. Russische taal en literatuur (elementair): 320;
 - iii. Italiaanse taal en literatuur (elementair): 320;
 - iv. Arabische taal en literatuur (elementair): 320;
 - v. Turkse taal en literatuur (elementair): 320.
 - c. de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast in uren:
 - i. kunst (algemeen): 120;
 - ii. algemene natuurwetenschappen: 120;
 - iii. bewegen, sport en maatschappij: 320.
4. Naast de vakken, bedoeld in lid 1, 2 en 3 kan het eindexamen havo ter keuze van de examenkandidaat extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
 5. Het profielwerkstuk van het eindexamen havo heeft betrekking op een of meer vakken van het eindexamen. Ten minste een van deze aan het profielwerkstuk gekoppelde vakken heeft een omvang van 320 uur of meer.

ARTIKEL 21 OVEREENKOMSTIG VAK OP HET NIVEAU VAN VWO

De rector kan de leerling van een school in de gelegenheid stellen in plaats van de vakken voor havo, de overeenkomstige vakken voor vwo te volgen.

ARTIKEL 22 VRIJSTELLING LEERLINGEN PROFIELEN HAVO

De leerling van een school voor havo met een diploma vmbo die in plaats van een vak voor het vmbo of als extra vak examen heeft afgelegd in een overeenkomstig vak voor havo of vwo, is vrijgesteld van het volgen van onderwijs in dit vak.

ARTIKEL 23 ONTHEFFING LICHAMELIJKE OPVOEDING HAVO

De rector kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in lichamelijke opvoeding indien de leerling op grond van zijn lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. De rector stelt de inspectie in kennis van een verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop het berust.

ARTIKEL 24 RECHT OP TIJDSVERLENGING

1. De rector kan toestaan dat een examenkandidaat op grond van verklaringen van een specialist dat een leerling recht heeft op tijdsverlenging.
2. Het recht op tijdsverlenging geldt alleen voor toetsen die gemaakt worden nadat de verklaring door school is ontvangen en het recht is verleend. De kandidaat kan zich niet met terugwerkende kracht beroepen op dit recht bij eerder gemaakte toetsen.

ARTIKEL 25 AFWIJKENDE WIJZE VAN EXAMINEREN BIJ HANDICAP OF ZIEKTE

1. De rector kan toestaan dat een examenkandidaat op grond van zijn handicap of ziekte het eindexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die examenkandidaat.
2. De rector bepaalt de wijze waarop het eindexamen door de examenkandidaat vanwege zijn handicap of ziekte wordt afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen van dit besluit wordt voldaan.
3. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap of ziekte, geldt voor de aangepaste wijze van examineren, bedoeld in het eerste lid, dat:
 - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld;
 - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in elk geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten; en
 - c. een andere aanpassing kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onderdeel a genoemde deskundigenverklaring over betrokkene een voorstel wordt gedaan of indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
4. De rector doet van de wijze waarop het examen ingevolge dit artikel wordt afgelegd zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

ARTIKEL 26 AFWIJKENDE WIJZE VAN EXAMINEREN BIJ ONVOLDOENDE BEHEERSING NEDERLANDSE TAAL

1. De rector kan toestaan dat voor een examenkandidaat op grond van onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal wordt afgeweken van dit besluit, indien deze examenkandidaat met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaar onderwijs in Nederland heeft gevolgd en het Nederlands niet de moedertaal is.
2. De afwijking, bedoeld in het eerste lid, kan betrekking hebben op:
 - a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
 - b. het vak Nederlandse taal; of
 - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
3. De afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen uit een verlenging van de duur van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek van de Nederlandse taal.
4. De rector doet van elke afwijking ingevolge dit artikel mededeling aan de inspectie.

ARTIKEL 27 SPREIDING VOLTOOIING EINDEXAMEN

1. De rector kan, de inspectie medegedeeld, toestaan dat een examenkandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is of die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van zijn wil onafhankelijke, omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar aflegt. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. De rector geeft de toestemming, bedoeld in het eerste lid, uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan de rector afwijken van de eerste volzin voor een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. De examenkandidaat heeft het recht van herkansing, bedoeld in artikel 3.38 van het UB WVO 2020, in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het recht van herkansing in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.

ARTIKEL 28 EXTRA VAK

1. Voor zover de school de mogelijkheid biedt, kan de kandidaat in een extra vak (of zelfs meerdere vakken) examen doen.
2. Bij de uitslag van het examen geldt de volgende regel: als een kandidaat bij een bepaalde samenstelling van de behaalde cijfers kan slagen, moet hij ook slagen. Zo nodig wordt een extra vak niet bij de uitslag betrokken. De overgebleven vakken moeten echter wel een eindexamen vormen, men kan dus niet een verplicht vak laten vallen, en moet het vakkenpakket aan de eisen van het profiel blijven voldoen.
3. Een extra vak dat niet bij de bepaling van de uitslag is betrokken, wordt niet op het diploma vermeld, maar kan wel op de cijferlijst vermeld worden. Als het gaat om een extra vak dat wel bij de bepaling van de uitslag van het examen is betrokken, kan het vak op het diploma vermeld worden.

ARTIKEL 29 VAK OP HOGER NIVEAU

1. Als de kandidaat een vak op hoger niveau volgt, mag hij voor dat vak ook examen doen op dat hogere niveau.
2. Het vak telt in de zak-slaagregeling op dezelfde manier mee als een vak op het eigen niveau. Dit komt op het diploma en de cijferlijst te staan.
3. Als het examen op hoger niveau tegenvalt, kan de kandidaat in het tweede tijdvak alsnog examen op het eigen niveau doen zonder dat dit de herkansingsmogelijkheden beïnvloedt. Het laatst behaalde cijfer telt. Als de kandidaat terugvalt naar het eigen niveau, vervalt het cijfer op hoger niveau, ook al is dat een hoger cijfer.
4. Als de kandidaat een vak op hoger niveau volgt, mag hij ook op het eigen niveau examen doen. De kandidaat geeft dit aan vóór het eerste tijdvak begint. Dan geldt wel dat het hoogste cijfer telt na eventuele herkansing.
5. Het programma van toetsing en afsluiting regelt per vak wat er gebeurt met het schoolexamencijfer als de leerling gebruik maakt van de terugvaloptie bij het examen in een vak op een hoger niveau. Het schoolexamencijfer kan niet worden omgerekend en de inspectie moet altijd toestemming verlenen

ARTIKEL 30 EXAMEN IN VOORLAATSTE JAAR C.Q. VERSNELD EINDEXAMEN

1. In overleg kan een leerling uit het voorlaatste jaar of direct daaraan voorafgaande leerjaar worden toegelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle eindexamenvakken.
2. Bij toepassing van het eerste lid wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.
3. De bepalingen in dit reglement ten aanzien van de uitslag van het eindexamen zijn onverkort van toepassing.
4. Indien een situatie als het eerste lid aan de orde is, zal het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen worden door het CvTE.
5. Indien een leerling in een of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste jaar of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

HOOFDSTUK 3 PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

ARTIKEL 31 PTA: INHOUD

1. De rector stelt jaarlijks vóór 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast voor het desbetreffende schooljaar.
2. Het programma van toetsing en afsluiting vermeldt in ieder geval:
 - a. welke examenstof van het examenprogramma in het schoolexamen wordt getoetst;
 - b. welke door de rector vast te stellen examenstof in het schoolexamen wordt getoetst;
 - c. de inhoud van de toetsen die onderdeel uitmaken van het schoolexamen;
 - d. de wijze waarop en tijdvakken waarbinnen de toetsen en herkansingen van het schoolexamen plaatsvinden;
 - e. de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt;
3. De rector zorgt ervoor dat ten aanzien van de toetsen die deel uitmaken van het schoolexamen, in het programma van toetsing en afsluiting duidelijk en herleidbaar wordt aangegeven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van:
 - a. de verplichte examenstof van het examenprogramma die behoort bij het schoolexamen;
 - b. de examenstof van het examenprogramma die behoort tot de verplichte examenstof van het centraal examen, maar die ook in het schoolexamen zal worden getoetst;
 - c. examenstof die is gekozen door de rector.

ARTIKEL 32 PTA: VASTSTELLING EN WIJZIGING

1. De rector wijkt bij de vaststelling van het PTA slechts af van het voorstel van de examencommissie, nadat de rector:
 - a. overleg heeft gepleegd met de examencommissie; en
 - b. de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.
2. De rector zendt de schriftelijke motivering bedoeld in het eerste lid, zo spoedig mogelijk aan de examencommissie en de medezeggenschapsraad.
3. De rector behoeft voor het vaststellen van het programma van toetsing en afsluiting de instemming van de medezeggenschapsraad.
4. Het vastgestelde examenreglement en PTA worden jaarlijks vóór 1 oktober toegestuurd aan de inspectie en beschikbaar gesteld aan de kandidaten in het eerste examenjaar. Indien een specifiek gedeelte van het PTA slechts geldig is voor één schooljaar ontvangen de kandidaten in de examenjaren vóór 1 oktober van enig leerjaar het PTA betreffende dat jaar.
5. De rector kan het PTA na 1 oktober slechts wijzigen:
 - a. in het geval van een bijzonder onvoorziene omstandigheid die leidt tot praktische onuitvoerbaarheid van het PTA; of
 - b. ter verbetering van een kennelijke onjuistheid of kennelijke onvolledigheid in het PTA.
6. De examencommissie wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om te adviseren over een wijziging als bedoeld in het voorgaande lid.
7. De rector wijkt bij de vaststelling van een wijziging van het PTA slechts af van het advies van de examencommissie nadat de rector:
 - a. overleg heeft gepleegd met de examencommissie; en
 - b. de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.
8. Het derde en vierde lid van artikel 2.60b WVO 2020 zijn van overeenkomstige toepassing op de vaststelling van de wijziging van het programma van toetsing en afsluiting na 1 oktober.

HOOFDSTUK 4 SCHOOLEXAMENS EN EXAMENDOSSIER

ARTIKEL 33 INRICHTING VAN DE SCHOOLEXAMENS

1. De rector bepaalt het tijdstip waarop het schoolexamen aanvangt.
2. Het schoolexamen is afgesloten voor het eerste tijdvak van het centraal examen, zoals bedoeld in artikel 2.55 WVO 2020.
3. De rector kan in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.

ARTIKEL 34 SOORTEN SCHOOLEXAMENS

Het PTA kent verschillende soorten schoolexamens, waaronder mogelijk:

- schriftelijke examens/toetsen;
- mondelinge examens/toetsen;
- praktische examens/opdrachten;
- handelingsdelen/handelingsopdrachten;
- profielwerkstuk;
- portfolio;
- loopbaandossier;
- schoolexamen rekenen voor leerlingen zonder wiskunde in het pakket.

ARTIKEL 35 EXAMENDOSSIER

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen, zoals gedocumenteerd in een door de rector gekozen vorm.
2. De rector draagt zorg voor het beheer van het examendossier. De volgende onderdelen moeten geregeld zijn:
 - a. Per leerling zijn de resultaten van alle in het PTA vermelde onderdelen van het schoolexamen geregistreerd in het examendossier. Deelname aan alle geplande onderdelen van het schoolexamen is verplicht.
 - b. Alle resultaten van het examendossier worden bijgehouden in het cijferregistratiesysteem van de school
 - c.

ARTIKEL 36 TIJDSTIP AFSLUITING SCHOOLEXAMEN IN BIJZONDERE GEVALLEN

1. In de gevallen, bedoeld in artikel 3.17 UB WVO 2020, wordt het schoolexamen in het vak waarop dit schoolexamen betrekking heeft, afgesloten tien werkdagen voor de afname van het centraal examen in dat vak.
2. Indien het centraal examen wordt afgesloten in het voorlaatste leerjaar of het daaraan voorafgaande leerjaar, wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.

ARTIKEL 37 VERSTREKKING OVERZICHT ONDERDELEN EN BEOORDELING SCHOOLEXAMEN

1. Voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen verstrekt de directeur het volgende:
 - a. een overzicht van behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier bedoeld in artikel 3.11 UB WVO 2020;
 - b. een overzicht van de cijfers die de kandidaat heeft behaald voor het schoolexamen;
 - c. de beoordeling voor de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;

2. De rector en de examensecretaris tekenen voor verstrekking van de in het eerste lid genoemde overzichten en beoordelingen aan de kandidaat.
3. De kandidaat tekent voor ontvangst van de in het eerste lid genoemde overzichten en beoordelingen.

ARTIKEL 38 AFNAME SCHRIFTELIJKE SCHOOLEXAMENS

1. Voor de aanvang van elk schoolexamen controleert de surveillant of elke kandidaat aanwezig is. Elke leerling die afwezig is wordt genoteerd op het proces-verbaal.
2. De kandidaat plaatst zijn naam en examennummer op alle pagina's van het werk.
3. Schoolexamens worden gemaakt met een blauwe of zwarte pen. Tekeningen of grafieken worden met potlood gemaakt. Het gebruik van correctielak, -pen of -lint is niet toegestaan.
4. Alleen de toegestane hulpmiddelen mogen worden gebruikt bij het schoolexamen. De toegestane hulpmiddelen zijn opgenomen in het PTA (www.examenblad.nl).
5. De leerling is zelf verantwoordelijk voor de meegebrachte hulpmiddelen.
6. De kandidaat mag geen mobiele telefoon bij zich hebben of andere apparatuur (zoals een smartwatch) waarmee contact met anderen kan worden gemaakt.
7. In het examenlokaal zijn jassen, etuis en hoofdbedekking¹¹ - die verhindert dat de ogen goed zichtbaar zijn - niet toegestaan.
8. Gedurende het examen is het de kandidaat niet toegestaan om zonder toestemming van de toezichthouder(s) het examenlokaal te verlaten.
9. Gedurende het examen kan een kandidaat enkel onder toezicht van een toezichthouder de examenzaal verlaten voor een toiletbezoek.
10. Gedurende het examen is het niet toegestaan om de opgaven de examenzaal mee uit te nemen.
11. Kandidaten leveren het gemaakte examenwerk persoonlijk in bij de aanwezige toezichthouder in de examenzaal door het werk gesorteerd met de opgaven bovenop op de hoek van de bank neer te leggen en te wachten tot het werk is ingenomen.
12. De door de kandidaat gemaakte notities mogen door de kandidaat niet tijdens het schoolexamen mee worden genomen.
13. Indien een kandidaat een computer als schrijfgerei gebruikt wordt de volgende procedure gevolgd: de kandidaat levert de USB-stick in met daarop het gemaakte werk opgeslagen. De toezichthouder brengt deze naar de leerlingenbalie, waarna het werk wordt uitgedraaid en wordt opgehaald door de vakdocent.
14. De surveillant die uitwerkingen van een examen inneemt controleert of het aantal ingeleverde blaadjes klopt met het aangegeven aantal.
15. Na het inleveren van het examenwerk mag de kandidaat onder geen beding wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
16. De surveillant vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
17. In de examenzaal hangt een klok op een voor alle kandidaten duidelijk zichtbare plek.
18. Deelname aan een zitting betekent dat eenmaal gemaakt werk zijn geldigheid behoudt.
19. Indien een kandidaat onverhoopt het examenwerk met potlood heeft gemaakt, wordt het gemaakte werk onmiddellijk na afloop van de zitting gekopieerd. Het origineel wordt bewaard in de kluis. De corrector ontvangt de kopie ter correctie.
20. De examinerator vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
21. Het schoolexamenrooster wordt minimaal twee weken voorafgaand aan de eerste dag waarop een schoolexamen wordt afgenomen, bekend gemaakt.
22. Het rooster met de examenlokalen wordt gecommuniceerd via Zermelo.
23. Voor leerlingen, die recht hebben op tijdverlenging, geldt een tijdverlenging van de examentijd met een maximum van 30 minuten.

ARTIKEL 39 AFNAME DIGITALE SCHOOLEXAMENS

1. Voor de aanvang van elk schoolexamen controleert de surveillant of elke kandidaat aanwezig is. Elke leerling die afwezig is wordt genoteerd op het proces-verbaal.
2. Het schoolexamen wordt gemaakt op computers/devices van school, waarbij de kandidaat geen toegang heeft tot gegevens die tijdens het schoolexamen niet toegankelijk mogen zijn.

¹¹ Hoofdbedekking: conform model Leerlingenstatuut OMO, hoofdstuk III, artikel 18.

3. De kandidaten kunnen tijdens het schoolexamen geen kennis nemen van elkaars antwoorden.
4. Alleen de toegestane hulpmiddelen mogen worden gebruikt bij het schoolexamen. De toegestane hulpmiddelen zijn opgenomen in het PTA (www.examenblad.nl).
5. De leerling is zelf verantwoordelijk voor de meegebrachte hulpmiddelen.
6. De kandidaat mag geen mobiele telefoon bij zich hebben of andere apparatuur (zoals een smartwatch) waarmee contact met anderen kan worden gemaakt.
7. In het examenlokaal zijn jassen, etuis en hoofdbedekking¹² - die verhindert dat de ogen goed zichtbaar zijn - niet toegestaan.
8. Gedurende het examen is het de kandidaat niet toegestaan om zonder toestemming van de toezichthouder(s) het examenlokaal te verlaten.
9. Gedurende het examen kan een kandidaat enkel onder toezicht van een toezichthouder de examenzaal verlaten voor een toiletbezoek.
10. Gedurende het examen is het niet toegestaan om de opgaven de examenzaal mee uit te nemen.
11. Kandidaten mogen de examenzaal pas verlaten nadat zij het gemaakte examenwerk correct en onder toezicht van de afnameleider¹³ hebben opgeslagen.
12. De door de kandidaat gemaakte notities mogen door de kandidaat niet tijdens het schoolexamen mee worden genomen.
13. Na het inleveren van het examenwerk mag de kandidaat onder geen beding wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
14. De surveillant vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
15. In de examenzaal hangt een klok op een voor alle kandidaten duidelijk zichtbare plek.
16. Deelname aan een zitting betekent dat eenmaal gemaakt werk zijn geldigheid behoudt.
17. De examinerator vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
18. Het schoolexamenrooster wordt minimaal twee weken voorafgaand aan de eerste dag waarop een schoolexamen wordt afgenomen, bekend gemaakt.
19. Het rooster met de examenlokalen wordt gecommuniceerd via Zermelo
20. Voor leerlingen, die recht hebben op tijdverlenging, geldt een tijdverlenging van de examentijd met een maximum van 30 minuten.

ARTIKEL 40 TE LAAT KOMEN EN VERHINDERING BIJ HET SCHOOLEXAMEN

1. De kandidaat is verplicht alle toetsen van het schoolexamen (zie PTA) af te leggen.
2. Als een kandidaat door ziekte of door een andere vorm van overmacht of door van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet kan deelnemen aan een onderdeel van het schoolexamen, moet dit vóór aanvang van het schoolexamen telefonisch worden gemeld bij de teamleider.
3. Indien een kandidaat zich aan een onderdeel van het schoolexamen onttrekt of zonder geldige reden afwezig is, dan is er sprake van een onregelmatigheid.
4. Een kandidaat die te laat komt voor een schriftelijke toets, met uitzondering van een luistertoets, mag tot uiterlijk 30 minuten na aanvang van het examen zich melden bij de coördinator/teamleider waarna deze de kandidaat apart aan het examen zet, tenzij de examensecretaris en/of rector anders beslist. De kandidaat is verplicht de toets binnen de vastgestelde tijdsduur af te leggen; hij levert zijn werk dus op het tijdstip in dat voor de andere kandidaten geldt. Indien een kandidaat meer dan 30 minuten te laat is, wordt hij niet meer toegelaten. Er is dan sprake van verhindering. Is de kandidaat met een geldige reden meer dan 30 minuten te laat dan dient hij hiervoor een herkansing in te zetten. Is de kandidaat zonder geldige reden meer dan 30 minuten te laat dan is er sprake van een onregelmatigheid.
5. De rector informeert de kandidaat en/of ouder(s) schriftelijk over de consequenties van het te laat komen.
6. Een kandidaat die bij een mondelinge toets, een practicum of een (deel)luistertoets te laat komt, wordt uitgesloten voor dit examen. Is de kandidaat met een geldige reden te laat dan dient hij hiervoor een herkansing in te zetten. Is de kandidaat zonder geldige reden te laat dan is er sprake van een onregelmatigheid.

¹² Hoofdbedekking: conform model Leerlingenstatuut OMO, hoofdstuk III, artikel 18.

¹³ De afnameleider begeleidt en monitort de afname in de afnamemonitor van facet.

ARTIKEL 41 INHAALMOGELIJKHEID BIJ ZIEKTE EN BIJZONDERE VAN ZIJN WIL ONAFHANKELIJKE OMSTANDIGHEDEN.

De kandidaat die door ziekte of bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheden niet in staat is geweest aan een of meer toetsen van het schoolexamen deel te nemen heeft het recht op een inhaalbaarheid.

ARTIKEL 42 NIET TIJDIG INLEVEREN

1. Inleverdata voor de praktische opdrachten, handelingsopdrachten, het profielwerkstuk en het leesdossier zijn bindend. Op de afgesproken datum (PTA) levert de leerling altijd in hetgeen hij af heeft. Het inleveren van het genoemde werk is verplicht.
2. Niet tijdig gemaakt of zonder geldige reden niet ingeleverd werk wordt beschouwd als onregelmatigheid.

ARTIKEL 43 ONWEL WORDEN TIJDENS EEN SCHOOLEXAMEN

1. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, wordt door een van de toezichthouder(s) begeleid bij het verlaten van de examenzaal. Indien er maar één toezichthouder aanwezig is, wordt er contact gelegd met een teamleider, die de kandidaat in kwestie komt ophalen in de examenzaal. In overleg met de kandidaat beoordeelt een examensecretaris, de teamleider of de rector of de door hen aangewezen persoon of de kandidaat in staat is het examen te hervatten.
2. Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, kan de examensecretaris, teamleider en/of rector beslissen, dat het gemaakte werk ongeldig is. De kandidaat mag tijdens een inhaalmoment het schoolexamen inhalen.
3. Op het proces-verbaal wordt aangegeven dat de leerling ziek is geworden bij het schoolexamen.
4. De rector informeert de kandidaat en/of ouder(s) schriftelijk over de wijze waarop het schoolexamen zal worden afgerond.

ARTIKEL 44 FRAUDE TIJDENS EEN SCHOOLEXAMEN

1. Indien een surveillant bij een schoolexamen waarneemt dat een kandidaat zich schuldig maakt aan een frauduleuze handeling/onregelmatigheid stelt hij de betreffende kandidaat hier onmiddellijk van in kennis.
2. De kandidaat wordt – als het enigszins mogelijk is – in staat gesteld het werk af te maken.
3. De kandidaat krijgt een nieuw antwoordblad.
4. Om te voorkomen dat de kandidaat iets kan uitwissen worden alle bladen vervolgens ingenomen. Op alle oorspronkelijke bladen wordt een melding van fraude aangetekend.
5. De surveillant maakt van het geconstateerde melding op het proces-verbaal.
6. Uiterlijk direct na afloop van het examen wordt de rector van het voorval mondeling en schriftelijk in kennis gesteld. De rector stelt een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen worden gehoord.
7. Nadat het onderzoek is afgesloten neemt de rector een beslissing betreffende de daadwerkelijke fraude en de eventueel te nemen maatregelen.
8. De kandidaat en diens ouder(s) worden schriftelijk van de beslissing van de rector in kennis gesteld. De kandidaat wordt gewezen op de beroepsmogelijkheid.
9. De rector stelt tevens de inspectie op de hoogte van zijn beslissing.

ARTIKEL 45 BEOORDELING VAN HET SCHOOLEXAMEN

1. Het correctievoorschrift voor de schriftelijke toetsen wordt vastgesteld door de vakdocenten van de betreffende vaksectie.
2. De correctietijd voor de schriftelijke toetsen is maximaal 10 werkdagen.

3. Voor de beoordeling van praktische opdrachten wordt een beoordelingsformulier samengesteld door de vakdocenten van de betreffende vaksectie. De criteria worden vooraf aan de kandidaat bekendgemaakt.
4. De correctietijd voor de praktische opdrachten is maximaal 20 werkdagen.
5. Bij het profielwerkstuk worden zowel het proces van de totstandkoming, het product zelf alsmede de eventuele presentatie in de beoordeling betrokken. De criteria worden vooraf aan de kandidaten bekendgemaakt.
6. De totstandkoming van het cijfer voor het schoolexamen van de afzonderlijke vakken is vastgelegd in het vakinhoudelijke gedeelte van het PTA.
7. Voor elk onderdeel van het schoolexamen ontvangt de kandidaat een beoordeling.
8. Beoordelingen zullen worden uitgevoerd door de docent die het vak verzorgt waaraan de toets of de praktische opdracht is gekoppeld.
9. Bij vakoverstijgende praktische opdrachten vindt de beoordeling plaats door de betrokken docenten samen of door de betrokken docent en een tweede beoordelaar. Dit wordt vooraf aan de kandidaat bekendgemaakt.
10. Van iedere beoordeling van een mondeling examen of handelingsdeel, die bij het bepalen van het eindoordeel meetelt, stelt de docent de kandidaat binnen een periode van maximaal 10 werkdagen op de hoogte.
11. Bij de beoordeling gebruikt de docent een schaal van cijfers lopende van 1 t/m 10 met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal. Of de docent gebruikt daarbij een beoordeling 'onvoldoende', 'voldoende' of 'goed'.
12. In alle schoolsoorten wordt het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel beoordeeld met 'goed', 'voldoende' of 'onvoldoende'.
13. De beoordeling van het vak lichamelijke opvoeding en de kunstvakken inclusief culturele en kunstzinnige vorming gaat uit van de prestaties van de leerling binnen zijn mogelijkheden, zoals blijkend uit het examendossier.

ARTIKEL 46 INZAGE BEOORDELING EN NORMERING VAN GEMAAKTE SCHOOLEXAMENS

De kandidaat heeft het recht om het gemaakte werk in te kijken, zodat duidelijk is hoe het gemaakte schoolexamen is beoordeeld en genormeerd.

ARTIKEL 47 GEMIDDELD EINDCIJFER SCHOOLEXAMENS

1. Het eindcijfer voor het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de beoordelingen voor de schoolexamens die aan de kandidaat zijn gegeven. De totstandkoming van het cijfer, het gewogen gemiddelde, voor het schoolexamen van de afzonderlijke vakken is vastgelegd in het vakinhoudelijke gedeelte van het PTA.
2. Bij de bepaling van het gewogen gemiddelde wordt rekenkundig afgerond op 1 decimaal. Het getal wordt op 1 decimaal naar beneden afgerond als het 2^e decimaal een 4 of lager is. Het getal wordt op 1 decimaal naar boven afgerond als het 2^e decimaal een 5 of hoger is.
3. Als in enig vak in het schoolexamen een opdracht wordt aangemerkt als handelingsdeel, dient dit als "voldaan" te worden afgesloten.
4. Het combinatiecijfer is, voor zover voor deze vakken een eindcijfer is bepaald, bij zowel het havo als het vwo het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers voor CKV, maatschappijleer en het profielwerkstuk. Per school wordt bepaald of en zo ja welke extra vakken als onderdeel van dit combinatiecijfer nog meer gelden. Dit wordt vastgelegd in het examenreglement. De afzonderlijke onderdelen die het combinatiecijfer vormen, worden eerst afgerond volgens dit artikel van dit Examenreglement. Aansluitend wordt het combinatiecijfer afgerond naar een geheel getal volgens dit artikel van dit Examenreglement.
5. Het profielwerkstuk wordt bij havo/vwo met een cijfer beoordeeld.

ARTIKEL 48 OVERGANG EN BEHAALDE RESULTATEN BIJ OPSTROMEN, AFSTROMEN, INSTROMEN, DOUBLEREN EN ZAKKEN IN EXAMENJAREN

1. Alle behaalde cijfers in het voorexamenjaar zullen bij de overgang in de beoordeling worden meegenomen om te bepalen of leerlingen succesvol het eindexamenjaar kunnen aanvangen.

2. Slechts de cijfers/beoordelingen die per vak zijn genoemd in het PTA tellen mee voor het examenjaar.
3. Er is een aantal situaties die vragen om 'maatwerk' in het nieuwe schooljaar. Te denken valt aan:
 - a. Opstromen: hierbij geldt dat de kandidaat het PTA op het opgestroomde niveau volledig moet afsluiten. Aan de hand van het geldend PTA wordt beoordeeld welke schoolexamens ingehaald dienen te worden. De kandidaat ontvangt vóór 1 oktober een overzicht en planning.
 - b. Afstromen: hierbij geldt dat de kandidaat het PTA op het afgestroomde niveau volledig moet afsluiten. Aan de hand van het geldend PTA wordt beoordeeld welke schoolexamens ingehaald dienen te worden. De kandidaat ontvangt vóór 1 oktober een overzicht en planning.
 - c. Doubleren in het voorexamenjaar: alle behaalde resultaten in het voorexamenjaar komen te vervallen. De kandidaat kan voor 15 september een schriftelijk verzoek indienen bij de examensecretaris om vrijstelling te krijgen voor de schoolexamenvakken die in het voorexamenjaar met tenminste een afgeronde zeven (7) zijn afgerond. Aan de hand van het geldend PTA wordt beoordeeld of dit verzoek gehonoreerd kan worden. De kandidaat ontvangt vóór 1 oktober schriftelijk uitsluitel.
 - d. Instromen: kandidaten die vanuit een andere school/niveau instromen, hebben mogelijk schoolexamens gemist. Vanuit hun vakkenkeuze voor het diploma wordt aan de hand van het geldende PTA bepaald voor welke vakken zij nog leerstof moeten inhalen voor hun examendossier. Per kandidaat wordt een individueel traject opgesteld waaruit blijkt voor welke vakken nog (extra) toetsen moeten worden ingehaald. De betreffende kandidaat ontvangt dit overzicht met planning vóór 1 oktober.
 - e. Zakken: alle behaalde resultaten behaald in het examenjaar komen te vervallen. De kandidaat dient al deze onderdelen opnieuw te maken. De kandidaat kan voor 15 september een schriftelijk verzoek indienen bij de examensecretaris om vrijstelling te krijgen voor de schoolexamenvakken die in het (voor)examenjaar met tenminste een afgeronde zeven (7) zijn afgerond. Aan de hand van het geldend PTA wordt beoordeeld of dit verzoek gehonoreerd kan worden. De kandidaat ontvangt vóór 1 oktober schriftelijk uitsluitel.

ARTIKEL 49 HERKANSINGEN

1. Een kandidaat heeft het recht om deel te nemen aan herkansingen van schoolexamens.
2. Niet alle toetsen zijn te herkansen. In het PTA staat voor ieder vak opgenomen welke toetsen/praktische opdrachten voor een herkansing in aanmerking kunnen komen. Dit geldt alleen voor toetsen met een weging van 10% of meer in het PTA.
3. Na de laatste schoolexamenperiode kunnen er maximaal 3 onderdelen worden herkanst.
4. De dagen waarop de herkansingen plaatsvinden, zijn opgenomen in het jaarrooster.
5. Voor kandidaten die door omstandigheden een examen gespreid afronden geldt dat ze elk schooljaar recht hebben op de dan geldende herkansingen.
6. Een kandidaat maakt door middel van het invullen van het herkansingsformulier in Magister kenbaar dat hij deel wil nemen aan de herkansingen. Hij geeft op dit formulier aan welk specifiek onderdeel van welk vak hij wil herkansen.
7. Het ingevuld herkansingsformulier dient vóór de op het formulier aangegeven inleverdatum en tijdstip in bezit te zijn van de coördinator van de herkansingen.
8. Indien een kandidaat het formulier niet tijdig inlevert, vervalt daarmee zijn recht op herkansen.
9. De toetsberoepscommissie kan in uitzonderlijke gevallen een extra herkansing toewijzen.

ARTIKEL 50 INHOUD VAN DE HERKANSING

1. Toetsen moeten in hun geheel worden herkanst.
2. Herkansingstoetsen hebben in beginsel dezelfde vorm, duur en zwaarte als de oorspronkelijke toetsen.
3. Praktische (deel)opdrachten van CKV kunnen worden herkanst door het aanvullen van de oorspronkelijke opdracht of opnieuw uitvoeren van een opdracht.

ARTIKEL 51 BEOORDELING VAN SCHOOLEXAMEN IN GEVAL VAN HERKANSING

1. Na de herkansing geldt het hoogst behaalde cijfer.
2. Indien een leerling ongeoorloofd afwezig is bij het afnamemoment van de herkansing, vervalt de mogelijkheid tot herkansen van deze toets.

ARTIKEL 52 HET PROFIELWERKSTUK

1. Het profielwerkstuk (pws) is een verplicht onderdeel in het examenprogramma en heeft betrekking op een thema dat past binnen het profiel waarin de kandidaat onderwijs volgt.
2. Het profielwerkstuk kan zowel alleen als in tweetallen (keuze) worden gemaakt.
3. De kandidaat ontvangt bij aanvang een handleiding voor het profielwerkstuk. Daarin wordt onder andere uitgelegd hoe de beoordeling tot stand komt; een combinatie van product en proces.
4. De beoordeling vindt plaats door de begeleidende vakdocent aan de hand van criteria die vooraf aan de kandidaat bekend zijn gemaakt. De leerling dient de afspraken van de begeleider na te komen. Als dit niet gebeurt, dan heeft dit consequenties voor de eindbeoordeling.
5. Het profielwerkstuk weegt mee in het combinatiecijfer voor havo en vwo, waaronder ook vakken als maatschappijleer en ckv vallen.
6. De titel, de beoordeling van het profielwerkstuk en de vakken waarop het profielwerkstuk betrekking heeft, worden apart op de cijferlijst vermeld.
7. Het profielwerkstuk is niet herkansbaar.

ARTIKEL 53 SCHOOLEXAMEN REKENEN

1. Leerlingen die geen eindexamen afleggen in wiskunde maken een schoolexamen rekenen. Het gaat hierbij om havoleerlingen die het examenprofiel Cultuur & Maatschappij volgen en geen examen afleggen in wiskunde A of B.
2. Het schoolexamen rekenen is dekkend voor de aangewezen referentieniveaus per schoolsoort/leerweg.
3. Het schoolexamen rekenen kent een passende cesuur.
4. Het schoolexamen rekenen bestaat uit één of meerdere schoolexamentoetsen.
5. Het schoolexamen rekenen wordt opgenomen in het PTA.
6. De uitslag van het schoolexamen rekenen wordt opgenomen als bijlage bij de cijferlijst.
7. De uitslag van het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de slaag-zakregeling.

ARTIKEL 54 AFRONDING VAN HET SCHOOLEXAMEN

1. Een kandidaat heeft het schoolexamen afgerond als:
 - a. alle examens, die in het PTA zijn opgenomen, gemaakt en beoordeeld zijn;
 - b. alle handelingsdelen met minimaal 'voldoende' zijn afgerond;
 - c. het profielwerkstuk beoordeeld is;
 - d. het vak lichamelijke opvoeding met 'voldoende' of 'goed' beoordeeld is;
 - e. CKV beoordeeld is.
2. Het schoolexamen wordt tenminste 10 werkdagen voor de aanvang van het centraal examen afgesloten. Indien het schoolexamen niet is afgerond, kan een kandidaat niet deelnemen aan het centraal examen en daardoor geen diploma ontvangen.

ARTIKEL 55 BEWAREN SCHOOLEXAMENWERK

Het gemaakte werk van het schoolexamen (zowel schriftelijke, praktische en mondelinge examens) van de kandidaten wordt gedurende tenminste 6 maanden na vaststelling van de uitslag bewaard door de rector ter inzage voor belanghebbenden.

ARTIKEL 56 VERSTREKKING BEOORDELING SCHOOLEXAMEN

1. Bij afsluiting van een periode verstrekt de rector een overzicht van alle tot dan toe behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier.
2. Voor de aanvang van het centraal examen verstrekt de rector het volgende:
 - a. Het cijfer of de cijfers voor het schoolexamen;
 - b. De beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
 - c. De beoordeling van het profielwerkstuk; en
 - d. een overzicht van behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier.
3. De rector en de examensecretaris tekenen voor de verstrekking van de in het tweede lid genoemde cijfers, beoordelingen en overzicht.
4. De kandidaat tekent voor ontvangst van de in het tweede lid genoemde cijfers, beoordelingen en overzicht.

HOOFDSTUK 5 CENTRAAL EXAMEN

ARTIKEL 57 CENTRAAL EXAMEN

1. Het centraal examen heeft drie afnameperiodes. Deze worden aangeduid als eerste, tweede en derde tijdvak. Het tweede en derde tijdvak bieden de examenkandidaat de gelegenheid om het centraal examen alsnog te voltooien, dan wel het centraal examen te herkansen.
2. Het eerste en tweede tijdvak vallen in het laatste leerjaar. Het derde tijdvak is aansluitend op het laatste leerjaar.
3. Het College voor Toetsen en Examens kan bepalen dat voor een centraal examen wordt afgeweken van de afnameperiodes.
4. De rector kan leerlingen de gelegenheid geven om in het voorlaatste leerjaar of in het daaraan voorafgaande leerjaar het centraal examen in een of meer vakken, maar niet in alle vakken, af te leggen.
5. Het centraal examen in het derde tijdvak wordt afgenomen door het College voor Toetsen en Examens.
6. Op het examenwerk van het centraal examen vindt een tweede correctie plaats door een gecommitteerde. Bij ministeriële regeling kunnen examens of examenonderdelen worden aangewezen waarbij geen tweede correctie plaatsvindt.
7. De rector stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast.

ARTIKEL 58 AFWIJKEND TIJDSTIP CENTRAAL EXAMEN

1. Het College voor Toetsen en Examens kan bepalen dat een centraal examen in een vak wordt afgenomen op een tijdstip dat is gelegen voor de aanvang van het eerste tijdvak.
2. Het College voor Toetsen en Examens kan voor een centraal examen in een vak een afnameperiode instellen waarbinnen de rector zelf de afnametijdstippen bepaalt. Deze afnameperiode vangt niet eerder aan dan op 1 april van dat examenjaar en omvat het eerste en tweede tijdvak van dat examenjaar.

ARTIKEL 59 DE OPGAVEN VOOR HET CENTRAAL EXAMEN

1. Onze Minister draagt er zorg voor dat de opgaven voor het centraal examen tijdig beschikbaar worden gesteld aan de rector van de school.
2. De rector draagt er zorg voor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarvoor deze opgaven dienen.
3. Het College voor Toetsen en Examens kan opgaven aanwijzen waarop het tweede lid niet van toepassing is.

ARTIKEL 60 GEHEIMHOUDING

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit examenreglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit reglement de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

ARTIKEL 61 AFNAME CENTRALE SCHRIFTELIJKE EXAMENS

1. De rector zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de zitting waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd.
2. Voor de aanvang van elk examen controleert een examensecretaris, teamleider of de rector of elke kandidaat aanwezig is. Elke kandidaat die afwezig is wordt genoteerd op het proces-verbaal.
3. De rector van de school draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.

4. Nadat alle kandidaten hun plaats hebben ingenomen, toont een daartoe aangewezen toezichthouder de kandidaten de gesloten pakketten en wordt aan de hand van de vermelde gegevens omtrent vak, datum en uur gecontroleerd of dit de juiste pakketten zijn. Deze gegevens en eventueel andere op het pakket vermelde gegevens worden daarna hardop aan de kandidaten voorgelezen ter controle.
5. De examensecretaris of de daartoe aangewezen toezichthouder opent vervolgens de pakketten met opgaven en eventuele uitwerkbijlagen in aanwezigheid van de kandidaten.
6. Na het openen van de pakketten is het verboden enige mededeling of inlichting over het werk aan de kandidaten te verstrekken, met uitzondering van mededelingen die door het CvTE aan school zijn verstrekt.
7. Onmiddellijk na het openen van de pakketten, worden de opgaven en eventuele (uitwerk)bijlagen uitgedeeld en heerst er absolute stilte.
8. Het werk wordt gemaakt op door de school gewaarmerkt papier. Het door de school gewaarmerkt kladpapier wordt door de school verstrekt.
9. De kandidaat plaatst zijn naam en examennummer op alle pagina's van het werk.
10. Eindexamens worden gemaakt met blauwe of zwarte pen. Tekeningen of grafieken worden met potlood gemaakt. Het gebruik van correctielak, -pen of -lint is niet toegestaan.
11. Alleen de toegestane hulpmiddelen mogen worden gebruikt bij het eindexamen.
12. De leerling is zelf verantwoordelijk voor de meegebrachte hulpmiddelen.
13. De kandidaat mag geen mobiele telefoon bij zich hebben of andere apparatuur (zoals een smartwatch) waarmee contact met anderen kan worden gemaakt.
14. In het examenlokaal zijn jassen, etuis en hoofdbedekking¹⁴ – die verhindert dat de ogen goed zichtbaar zijn – niet toegestaan.
15. Gedurende het examen is het de kandidaat niet toegestaan zonder toestemming van de toezichthouder de examenzaal te verlaten.
16. Gedurende het examen kan een kandidaat enkel onder toezicht van een toezichthouder de examenzaal verlaten voor een toiletbezoek.
17. Gedurende het examen is het niet toegestaan om de opgaven de examenzaal mee uit te nemen.
18. Kandidaten leveren het gemaakte examenwerk persoonlijk in bij de aanwezige toezichthouder in de examenzaal door het werk gesorteerd met de opgaven bovenop op de hoek van de bank neer te leggen en te wachten tot het werk is ingenomen.
19. De door de kandidaat gemaakte notities mogen door de kandidaat niet tijdens het examen mee worden genomen.
20. Indien een kandidaat een computer/device gebruikt als schrijfinstrument wordt de volgende procedure gevolgd: de kandidaat geeft aan het werk in te willen leveren. Daarna neemt de toezichthouder dit werk in ontvangst en maakt een uitdraai van het gemaakte werk, waarna de kandidaat controleert of het uitgedraaide werk daadwerkelijk zijn werk is. Een kandidaat mag hierop geen wijzigingen meer aanbrengen.
21. Na het inleveren van het examenwerk mag de kandidaat onder geen beding wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
22. De surveillant noteert op het proces-verbaal de tijd waarop de kandidaat het examenwerk heeft ingeleverd.
23. Alle surveillanten ondertekenen de processen-verbaal.
24. De surveillant vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
25. In de examenzaal hangt een klok op een voor alle kandidaten duidelijk zichtbare plek.
26. Gedurende het eerste uur van de zitting en het laatste kwartier van de zitting mogen kandidaten de examenzaal niet verlaten.
27. Kandidaten mogen de examenzaal pas verlaten nadat zij het gemaakte examenwerk persoonlijk hebben ingeleverd bij de toezichthouder en het signaal tot verlaten van de examenzaal is gegeven.
28. Aan het einde van een zitting blijven de kandidaten zitten tot het sein wordt gegeven de examenzaal te verlaten.
29. Deelname aan een zitting betekent dat eenmaal gemaakt werk zijn geldigheid behoudt.
30. Na het verlaten van de examenzaal mag het de kandidaat onder geen beding nog worden toegestaan aan het betreffende examen te werken.
31. Indien een kandidaat onverhoopt het examenwerk met potlood heeft gemaakt, wordt het gemaakte werk onmiddellijk na afloop van de zitting gekopieerd. Het origineel wordt bewaard in de kluis. De corrector ontvangt de kopie ter correctie.

¹⁴ Hoofdbedekking: conform model Leerlingenstatuut OMO, hoofdstuk III, artikel 18.

32. Voor leerlingen die recht hebben op tijdverlenging, geldt een tijdverlenging van de examentijd van 30 minuten.

ARTIKEL 62 CENTRAAL EXAMEN BIJ VERHINDERING IN EERSTE OF TWEEDE TIJDVAK

1. Indien een examenkandidaat om een geldige reden, ter beoordeling aan de rector, is verhinderd om bij het centraal examen van een of meer vakken in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, krijgt deze in het tweede tijdvak de gelegenheid het centraal examen alsnog te voltooien. De examenkandidaat maakt in dat geval maximaal twee toetsen per dag.
2. Indien de rector zelf de afnametijdstippen van een centraal examen bepaalt, kan de rector een examenkandidaat de gelegenheid geven om binnen de afnameperiode die het college daarvoor heeft ingesteld, alsnog het centraal examen te voltooien, waarvoor hij eerder was verhinderd.
3. Indien een kandidaat ook in het tweede tijdvak om een geldige reden, ter beoordeling van de rector, verhinderd is, of als hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het CvTE zijn eindexamen te voltooien.
4. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de rector aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de rector aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft behaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet:
 - a. dat ten behoeve van de kandidaat op grond van artikel 3.54 UB WVO 2020 toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde dan wel tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit;
 - b. dat ten behoeve van de gehandicapte kandidaat op grond van artikel 3.54 UB WVO 2020, toestemming is verleend dat hij het centraal examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.
5. Na afloop van het derde tijdvak deelt de staatsexamencommissie het resultaat mede aan de rector.

ARTIKEL 63 TE LAAT KOMEN BIJ EEN CENTRAAL EXAMEN

1. Een kandidaat die te laat komt mag uiterlijk tot een half uur na aanvang van de zitting worden toegelaten tot de examenruimte. Hij levert zijn werk in aan het einde van de officiële zitting, de zittingsduur wordt niet verlengd.
2. Op het proces-verbaal wordt aangegeven dat de leerling te laat was en de eventuele gevolgen hiervan.
3. Kandidaten die meer dan een half uur te laat komen worden niet meer toegelaten tot de zitting.
4. Bij een geldige reden, te beoordelen door de examensecretaris en/of rector kunnen zij voor dit vak verwezen worden naar het tweede tijdvak.
5. De rector informeert de kandidaat en/of ouder(s) schriftelijk over de consequenties van het te laat komen.

ARTIKEL 64 ONWEL WORDEN TIJDENS EEN CENTRAAL EXAMEN

1. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, wordt door een van de toezichthouder(s) begeleid bij het verlaten van de examenruimte, mits er drie of meer toezichthouders zijn. In het geval dat er twee toezichthouders zijn, wordt contact gezocht met een examensecretaris of teamleider. In overleg met de kandidaat beoordeelt een examensecretaris of de rector of de door hen aangewezen persoon of de kandidaat in staat is het examen te hervatten.
2. Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, kan de examensecretaris en/of rector, zo mogelijk op grond van een medische verklaring, aan de inspectie verzoeken te beslissen, dat het gemaakte werk ongeldig is. De kandidaat mag, indien de inspectie het werk ongeldig verklaart, in het tweede tijdvak opnieuw aan de zitting voor het desbetreffende vak deelnemen. In het geval van een digitaal examen kan na contact met de inspectie een nieuwe toets worden ingepland.

3. Op het proces-verbaal wordt aangegeven dat de leerling ziek is geworden bij het centraal eindexamen.
4. De rector informeert de kandidaat en/of ouder(s) schriftelijk over de wijze waarop het examen zal worden afgerond.

ARTIKEL 65 BIJZONDERE OMSTANDIGHEDEN CENTRAAL EXAMEN

1. Kandidaten zijn verplicht vóór aanvang van een examenzitting eigen ziekteverschijnselen dan wel zeer bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld ernstige ziekte of overlijden in de familie) te melden bij de rector. In overleg met een examensecretaris of teamleider wordt vastgesteld of de kandidaat in staat is aan de zitting deel te nemen of wordt verwezen naar het tweede tijdvak. Op het proces-verbaal wordt aangegeven dat de leerling verhinderd is bij het centraal eindexamen.
2. Indien een kandidaat door enigerlei omstandigheid niet bij een zitting in de examenzaal aanwezig kan zijn, maar wel in staat is aan het examen deel te nemen, wordt uitsluitend via de inspectie het examen beschikbaar gesteld.
3. Indien de kandidaat zonder geldige reden niet aanwezig is bij het centraal eindexamen besluit de rector welke maatregel genoemd in artikel 3.58 lid 1-3 UB WVO 2020 genomen wordt. De rector informeert de kandidaat en/of ouder(s) schriftelijk over de genomen maatregelen en de consequenties hiervan voor de verdere afronding van het examen.
4. Indien de kandidaat het gemaakte examenwerk niet volgens de regels inlevert, beslist de rector over het al dan niet ongeldig verklaren van het gemaakte examenwerk. Dit na overleg met de inspectie van het onderwijs.

ARTIKEL 66 FRAUDE TIJDENS EEN CENTRAAL EXAMEN

1. Indien een surveillant bij een centraal examen waarneemt dat een kandidaat zich schuldig maakt aan een frauduleuze handeling/onregelmatigheid stelt hij de betreffende kandidaat hier onmiddellijk van in kennis.
2. De kandidaat wordt – als het enigszins mogelijk is – in staat gesteld het werk af te maken.
3. De kandidaat krijgt een nieuw antwoordblad.
4. Op alle oorspronkelijke bladen wordt een melding van fraude aangetekend. Om te voorkomen dat de kandidaat iets kan uitwissen worden alle bladen vervolgens ingenomen.
5. De surveillant maakt van het geconstateerde melding op het proces-verbaal.
6. Uiterlijk direct na afloop van het examen wordt de rector van het voorval mondeling en schriftelijk in kennis gesteld. De rector stelt een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen worden gehoord.
7. Nadat het onderzoek is afgesloten neemt de rector een beslissing betreffende de daadwerkelijke fraude en de eventueel te nemen maatregelen.
8. De kandidaat en diens ouder(s) worden schriftelijk van de beslissing van de rector in kennis gesteld. De kandidaat wordt gewezen op de beroepsmogelijkheid.
9. De rector stelt tevens de inspectie op de hoogte van zijn beslissing.
10. Indien de kandidaat het gemaakte examenwerk niet volgens de regels inlevert, beslist de rector over het al dan niet opleggen van een maatregel conform artikel 12 van dit examenreglement. Dit na overleg met de inspectie van het onderwijs.
11. Kandidaten moeten zich beschikbaar houden tot en met de herkansingen.

ARTIKEL 67 BEOORDELING CENTRAAL SCHRIFTELIJK EXAMEN DOOR EXAMINATOR EN GECOMMITTEERDE

1. De rector doet aan de examinerator in een vak toekomen:
 - a. het gemaakte werk van het centraal examen; en
 - b. het proces-verbaal van het examen.
2. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen toe.
3. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in de score.

4. De examinerator zendt de score en het beoordeelde werk aan de rector.
5. Indien een kandidaat onverhoopt het examenwerk met potlood heeft gemaakt, wordt het gemaakte werk onmiddellijk na afloop van de zitting gekopieerd. Het origineel wordt bewaard in de kluis. De corrector ontvangt de kopie ter correctie.
6. De examinerator vult zijn score in WOLF in.
7. Gemaakt werk wordt uiterlijk op de door de examensecretaris aangegeven datum ingeleverd om verzonden te worden.
8. De rector doet aan rector van de gecommiteerde toekomen:
 - a. het gemaakte werk van het centraal examen; en
 - b. het proces-verbaal van het examen.
9. De rector van de gecommiteerde doet de documenten toekomen aan de gecommiteerde.
10. De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring over de verrichte correctie. Deze verklaring is medeondertekend door de rector van de school waar de gecommiteerde werkzaam is. De gecommiteerde vult de score in WOLF in.

HOOFDSTUK 6 VASTSTELLING, SCORE EN EINDCIJFER

ARTIKEL 68 VASTSTELLING SCORE EN CIJFER CENTRAAL EXAMEN

1. De examinerator en de gecommiteerden stellen in onderling overleg de score van het centraal examen vast.
2. Indien de examinerator en de gecommiteerde niet tot overeenstemming over de score komen, wordt het geschil voorgelegd aan de rector van de gecommiteerde. De rector van de gecommiteerde kan hierover in overleg treden met de rector van de examinerator.
3. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.
4. De rector stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast op grond van de score, bedoeld in het eerste lid, of de beoordeling in het derde lid, en met inachtneming van de regels zoals bedoeld in artikel 2, lid 2 onder e van de Wet College voor Toetsen en Examens.

HOOFDSTUK 7 UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING

ARTIKEL 69 EINDCIJFER VAKKEN CENTRAAL EXAMEN

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De rector bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Als de uitkomst van de berekening, zoals bedoeld in de eerste volzin, geen geheel getal is, wordt deze afgerond naar beneden indien de eerste decimaal achter de komma een 4 of lager is en wordt afgerond naar boven indien deze decimaal een 5 of hoger is. Een 5,45 wordt in dat geval een 5.
3. Als in een vak alleen een schoolexamen is gehouden, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Afronding van het schoolexamencijfer wordt geregeld in artikel 45 van dit examenreglement.

ARTIKEL 70 VASTSTELLING UITSLAG

1. De rector en de examensecretaris stellen de uitslag vast.
2. De rector en de examensecretaris stellen uit alle eindcijfers van de vakken waarin de kandidaat examen heeft afgelegd een lijst op, zodanig dat op de lijst vermelde vakken een eindexamen vormen.
3. De uitslag luidt 'geslaagd', 'nog niet geslaagd' of 'afgewezen'.

ARTIKEL 71 AFLEGGEN EINDEXAMEN IN VAK OP NIVEAU INSCHRIJVING NA EINDEXAMEN IN OVEREENKOMSTIG VAK OP HOGER NIVEAU

Indien een kandidaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van het eindexamen in een overeenkomstig vak op een hoger niveau dan het niveau van de schoolsoort van inschrijving, stelt de rector de examenkandidaat in de gelegenheid alsnog in dat vak het eindexamen af te leggen van die schoolsoort.

ARTIKEL 72 BEKENDMAKING CIJFER BIJ EINDEXAMEN IN EERDER LEERJAAR

1. Indien een leerling in een of meer vakken eindexamen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, maakt de rector het eindcijfer van dit eindexamen schriftelijk aan de examenkandidaat bekend zodra deze is vastgesteld, onder mededeling van het recht van herkansing.
2. Indien een leerling niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

ARTIKEL 73 BEKENDMAKING

1. Zodra de uitslag is vastgesteld zorgt de rector er voor dat de kandidaat op de hoogte wordt gesteld.
2. De geslaagde kandidaten worden op de dag van de examenuitslag gebeld door hun mentor en geïnformeerd over het behaalde resultaat.
3. De kandidaten krijgen uiterlijk de dag na de uitslag een voorlopige cijferlijst uitgereikt.
4. De kandidaten geven op een formulier aan of, en zo ja voor welk vak, zij gebruik willen maken van de herkansingsmogelijkheid. Dit formulier dient tijdig en ondertekend door de kandidaat te worden ingeleverd bij de examensecretaris.
5. De (voorlopig) gezakte kandidaten worden telefonisch door de schoolleiding of de door hen aangewezen persoon geïnformeerd en uitgenodigd voor een gesprek op school.

ARTIKEL 74 UITSLAG HAVO/VWO

1. De kandidaat die eindexamen havo of vwo heeft afgelegd is geslaagd als:
 - a. Het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,50 is; en
 - b. Voor de kandidaat die het examen vwo aflegt geldt dat hij voor één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en, voor zover van toepassing, wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij het andere vak c.q. vakken, genoemd in dit subonderdeel als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - c. Voor de kandidaat die het examen havo aflegt geldt dat hij voor één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A of wiskunde B als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij het andere vak dan wel vakken, genoemd in dit subonderdeel als eindcijfer 6 of meer heeft behaald.
 - d. Voor de kandidaat die eindexamen havo of vwo aflegt, geldt, onverminderd het gestelde in onderdeel a en b, dat hij:
 - voor één van zijn vakken als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; of
 - voor één van zijn vakken als eindcijfer 4 en voor de overige vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
 - voor twee van zijn vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
 - voor één van de vakken als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; en
 - geen van de eindcijfers, alsmede de onderdelen van het combinatiecijfer genoemd in het derde lid, lager is dan 4.
2. Tevens dienen het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel beoordeeld te zijn als 'voldoende' of 'goed';
3. Het combinatiecijfer is, voor zover voor deze vakken een eindcijfer is bepaald, bij zowel het havo als het vwo het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers voor CKV, maatschappijleer en het profielwerkstuk. Per school wordt bepaald of en zo ja welke extra vakken als onderdeel van dit combinatiecijfer nog meer gelden. Dit wordt vastgelegd in het examenreglement. De afzonderlijke onderdelen die het combinatiecijfer vormen, worden eerst afgerond volgens artikel 45 van dit examenreglement. Aansluitend wordt het combinatiecijfer afgerond naar een geheel getal volgens artikel 47 van dit examenreglement.

ARTIKEL 75 INZAGE BEOORDELING EN NORMERING VAN GEMAAKT EXAMENWERK

Bij de examensecretaris kan schriftelijk het verzoek worden ingediend om gemaakt centraal schriftelijk examenwerk in te zien. Dit moet binnen 5 dagen nadat het resultaat van het gemaakte examenwerk is medegedeeld. Voor het inzien van het examenwerk wordt een afspraak gemaakt waarbij minstens één medewerker van school aanwezig zal zijn. De kandidaat mag zich hierbij laten vergezellen door zijn wettelijk vertegenwoordiger. De kandidaat krijgt desgewenst inzage in de vragen, het correctievoorschrift/antwoordmodel, zijn eigen werk en de scores die per vraag zijn toegekend. De inzage is eenmalig en vindt plaats na de vaststelling van de uitslag. De kandidaat mag tijdens de inzage aantekeningen maken.

ARTIKEL 76 GESCHIL NA INZAGE

Als de eindexamenkandidaat aannemelijk kan maken dat er een aanwijsbare fout bij de correctie van het centraal schriftelijk examen is gemaakt, wordt er op de volgende manier gehandeld:

- De eindexamenkandidaat zet zijn argumenten over de vernomen fout(en) op papier. Dit papier wordt aangeboden aan de rector en examensecretaris van de school.
- Op verzoek van de rector of examensecretaris kijkt de eerste corrector/examinator op basis van de argumenten van de kandidaat naar het examenwerk en bepaalt of er een

aanpassing van de score aan de orde is.

- De eerste corrector neemt contact op met de tweede corrector (gecommitteerde), geeft aan welke argumenten de kandidaat heeft en waarom de eerste corrector wel of geen reden vindt voor de aanpassing van de score. Op basis van een zorgvuldige voorbereiding voeren de correctoren hierover een gemotiveerd overleg. De uitkomst van dit overleg wordt schriftelijk vastgelegd en wordt gedeeld met de rector.
 - a Bij overeenstemming over aanpassing van de score.
Alleen als beide correctoren in overleg met elkaar tot de conclusie komen dat de score moet worden aangepast, meldt de rector zich bij de inspectie. Daarop wordt de casus beschreven en de inspectie ontvangt de gegevens van de tweede corrector (naam contactpersoon, schoolnaam, telefoonnummer en e-mailadres). De inspectie zal vervolgens contact opnemen met de tweede corrector. Als de tweede corrector de inspectie kan bevestigen dat de procedure goed en deugdelijk is verlopen, zal de inspectie de eerste corrector laten weten dat de score van de kandidaat mag worden aangepast door de directeur.
 - b Bij overeenstemming over het niet aanpassen van de score.
Als de correctoren beiden van mening zijn dat de score niet aangepast dient te worden, laat de rector dit aan de kandidaat weten.
 - c Bij geen overeenstemming over aanpassing van score bij centraal examen.
 - Indien de eerste corrector reden ziet om de score aan te passen, maar de tweede corrector deelt deze reden van de eerste corrector niet, mag de score niet worden aangepast. De eerste corrector legt zich dan neer bij de beslissing van de tweede corrector en past de score niet aan. De kandidaat wordt op de hoogte gesteld door de rector.
 - Indien de beide correctoren van mening blijven verschillen over het al dan niet aanpassen van de score en er is geen overeenstemming tussen de beide correctoren voorhanden, dan kunnen de rectoren van de beide scholen in overleg met elkaar twee nieuwe correctoren aanstellen die het volledige examenwerk van de betreffende kandidaat opnieuw moeten beoordelen. Op basis van deze nieuwe beoordeling stelt de rector de score vast (dit kan ook een lagere score zijn dan het eerder behaalde resultaat). De twee nieuwe correctoren zijn niet direct betrokken. Als deze interventie niet leidt tot overeenstemming, dan neemt de rector van de eerste corrector contact op met de inspectie om het vervolg af te stemmen.

ARTIKEL 77 HERKANSING

De kandidaten moeten zich zo nodig beschikbaar houden voor het afleggen van examentoetsen gedurende alle tijdvakken.

ARTIKEL 78 CIJFER EN UITSLAG NA HERKANSING

1. Het hoogste cijfer voor een vak, behaald bij het centraal examen of de herkansing, is het definitieve cijfer van het centraal examen in dat vak.
2. Na afloop van de herkansing in het laatste leerjaar stelt de rector de uitslag definitief vast en maakt deze schriftelijk aan de examenkandidaat bekend.
3. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar maakt de rector het definitieve cijfer schriftelijk aan de examenkandidaat bekend.

ARTIKEL 79 DIPLOMA'S, GETUIGSCHRIFTEN, CERTIFICATEN EN CIJFERLIJSTEN

1. De rector reikt op grond van de definitieve uitslag van het eindexamen aan elke examenkandidaat een cijferlijst uit.
2. De rector reikt een diploma vwo, havo aan de examenkandidaat uit die met goed gevolg het eindexamen heeft afgelegd van de desbetreffende schoolsoort.
3. De rector en de examensecretaris tekenen de cijferlijsten, diploma's, getuigschriften en certificaten, bedoeld in het eerste en tweede lid.

ARTIKEL 80 CIJFERLIJST EINDEXAMEN

1. Op de cijferlijst van het eindexamen worden vermeld:
 - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen;
 - b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk;
 - c. de beoordeling van het vak lichamelijke opvoeding in vwo en havo;
 - d. de eindcijfers voor de examenvakken, met inbegrip van het eindcijfer, bedoeld in artikel 3.34 lid 2 of artikel 3.35 lid 3 UB WVO 2020.
 - e. de uitslag van het eindexamen.
2. Indien een examenkandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de examenkandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
3. De rector en de examensecretaris ondertekenen de cijferlijst.
4. Indien de examenkandidaat in een bepaald jaar is geslaagd voor het eindexamen, draagt de rector er op verzoek van de examenkandidaat zorg voor dat de behaalde cijfers voor de vakken waarin in datzelfde jaar eindexamen in een of meer vakken of deelstaatsexamen is afgelegd, worden vermeld op de cijferlijst.

ARTIKEL 81 VERMELDING VAN VAKKEN MET VRIJSTELLING OP CIJFERLIJST VWO EN HAVO

Bij het eindexamen vwo en het eindexamen havo geldt voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de examenkandidaat bij het eindexamen vrijstelling is verleend het volgende:

- a. het vak maatschappijleer waarvoor de examenkandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van het bezit van een diploma havo, wordt niet vermeld op de cijferlijst;
- b. vakken waarvoor de examenkandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen havo of eindexamen vmbo waarvan deze vwo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
- c. vakken waarvoor de examenkandidaat bij het eindexamen havo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo waarvan deze havo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer; en
- d. andere vakken waarvoor de examenkandidaat vrijstelling is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.

ARTIKEL 82 VERMELDING PROFIEL EN LEERWEG OP DIPLOMA

1. Het diploma voor het eindexamen vermeldt het profiel of de profielen die bij de uitslag van het eindexamen zijn betrokken.
2. De rector en de examensecretaris ondertekenen het diploma.

ARTIKEL 83 JUDICIUM CUM LAUDE

1. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het judicium cum laude indien het examen voldoet aan de voorschriften:
 - a. Ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0 berekend op basis van de eindcijfers voor;
 - i. De vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer van het combinatiecijfer en de vakken van het profieldeel; en
 - ii. Het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld; en
 - b. Ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» heeft behaald voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 3.34 UB WVO 2020.

2. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen *havo* met toekenning van het *judicium cum laude* indien het examen voldoet aan de volgende voorschriften:
 - a. Ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0 berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - i. De vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer van het combinatiecijfer en de vakken van het profieldeel; en
 - ii. Het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld; en
 - b. Ten minste het eindcijfer 6 is behaald of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 3.34 UB WVO 2020.

ARTIKEL 84 VOORLOPIGE CIJFERLIJST

1. De rector/algemeen directeur verstrekt een voorlopige cijferlijst aan de examenkandidaat:
 - a. Die:
 - i. In het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar een centraal examen of een afsluitend schoolexamen in een of meer vakken heeft afgelegd, voor zover die cijfers niet op grond van artikel 3.36, tweede lid UB WVO 2020, zijn vervallen of
 - ii. Het gespreid centraal examen, bedoeld in artikel 3.56 UB WVO 2020 aflegt; en
 - b. Die vervolgens de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien.
2. Op de voorlopige cijferlijst worden vermeld:
 - a. Het vak of de vakken waarin de examenkandidaat centraal examen of een afsluitend schoolexamen heeft afgelegd;
 - b. Het cijfer van het schoolexamen;
 - c. Het cijfer van het centraal examen;
 - d. Het eindcijfer voor het vak.
3. De examenkandidaat kan geen rechten meer ontlenen aan de voorlopige cijferlijst met ingang van het moment waarop aan de examenkandidaat een cijferlijst als bedoeld in artikel 2.58, eerste lid UB WVO 2020, is uitgereikt die in ieder geval de eindcijfers van de voorlopige cijferlijst omvat.

ARTIKEL 85 DUPLICATEN

Duplicaten van diploma's, certificaten, getuigschriften en cijferlijsten worden niet uitgereikt.

HOOFDSTUK 8 OVERIGE BEPALINGEN

ARTIKEL 86 BEWAREN CENTRAAL EINDEXAMENWERK EN EINDEXAMENRESULTATEN

1. Het werk van het centraal examen van de kandidaten wordt gedurende tenminste 6 maanden na vaststelling van de uitslag bewaard door de rector ter inzage voor belanghebbenden. Een kopie van het werk wordt niet verstrekt. Vernietiging van het werk gebeurt conform de Archivering; selectielijst vereniging Ons Middelbaar Onderwijs.
2. De rector draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende tenminste 6 maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.
3. Ten aanzien van de bewaartermijnen en vernietigingstermijnen geldt binnen de vereniging de Archivering; Selectielijst vereniging Ons Middelbaar Onderwijs. Bij tegenstrijdigheid tussen dit reglement en de Selectielijst, prevaleert de selectielijst.

ARTIKEL 87 SLOTBEPALING

1. Het examenreglement is met grote zorgvuldigheid opgesteld, mochten er onverhoopt tegenstrijdigheden zitten tussen de wet en dit examenreglement, dan prevaleert de wet.
2. In die gevallen waarin in dit examenreglement onverhoopt niet wordt voorzien beslist de rector.
3. Indien er naar oordeel van de rector sprake is van bijzondere omstandigheden, kan de rector bepalen gemotiveerd af te wijken van het examenreglement.

ARTIKEL 88 HARDHEIDSCLAUSULE

Onze Minister kan regels die bij of krachtens deze wet zijn gesteld over eindexamens, buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing van die regels gelet op het belang dat deze regels beogen te beschermen, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Aldus vastgesteld door de rector op 25 juni 2025 na instemming te hebben verkregen van de MR op 24 juni 2025.